

*Załącznik nr1 do zarządzenia nr 31/2025/2026
z dnia 30 grudnia 2025r.
Dyrektora Zespołu Szkolno – Przedszkolnego
w Woli Mędrzechowskiej*

**Procedury i zasady postępowania na
wypadek zagrożeń zewnętrznych
i wewnętrznych**

obowiązujące

**w Zespole Szkolno – Przedszkolnym
w Woli Mędrzechowskiej**

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W CZASIE ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO W SZKOLE/PRZEDSZKOLU

I. Procedura postępowania w czasie zagrożenia terrorystycznego w sytuacji powzięcia informacji o np. podłożeniu w szkole/przedszkolu ładunku wybuchowego („bomby”), pozostawieniu bez opieki na terenie szkoły/przedszkola przedmiotu niewiadomego pochodzenia, zauważeniu na terenie szkoły/przedszkola osoby zachowującej się podejrzanie i przypuszczeniu, że może to być próba ataku terrorystycznego.

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043 ze zm.) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

Cel procedury:

Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, dzieciom przedszkolnym i pracownikom szkoły/przedszkola w czasie zagrożenia terrorystycznego.

Zakres procedury:

Zasady postępowania pracowników i uczniów szkoły/przedszkola w sytuacji zagrożenia terrorystycznego.

Nauczyciele:

Na nauczyciela, wychowawcy i pracownika szkoły/przedszkola spoczywa szczególnie obowiązek reagowania w sytuacji zagrożenia terrorystycznego na terenie szkoły/przedszkola tj. w sytuacji powzięcia informacji o np. podłożeniu w szkole/przedszkolu ładunku wybuchowego, pozostawieniu bez opieki na terenie szkoły/przedszkola przedmiotu niewiadomego pochodzenia; zauważeniu na terenie szkoły/przedszkola osoby zachowującej się podejrzanie.

OPIS PROCEDURY

Symptomy wystąpienia zagrożenia terrorystycznego

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne. Zainteresowania i uwagi wymagają:

- wszystkie rzucające się w oczy lub nietypowe zachowania,
- pozostawione bez opieki przedmioty: teczki, paczki itp.,
- osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nieodpowiednio do danej pory roku,
- samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).

Dyrektor zespołu, który otrzymał informację o: podłożeniu ładunku wybuchowego, pozostawieniu bez opieki przedmiotu niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia; zauważeniu na terenie

szkoły/przedszkola osoby zachowującej się podejrzanie, przypuszczając, że może to być próba ataku terrorystycznego, podejmuje następujące czynności:

- 1) Natychmiast zgłasza ten fakt służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo na tym terenie: najbliższej jednostce policji (Komisariat Policji w Szczucinie, władzom administracyjnym – Wójt Gminy Mędrzechów). Zawiadamiając policję, dyrektor zespołu podaje: rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot).
- 2) Informuje o zagrożeniu personel szkoły/przedszkola oraz uczniów, w sposób niewywołujący paniki.
- 3) Dokonuje próby ustalenia właściciela przedmiotu niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia.
- 4) Zarządza ewakuację zgodnie z instrukcją obowiązującą w szkole/przedszkolu.
- 5) Zabezpiecza ważne dokumenty.
- 6) Wyłącza lub poleca pracownikowi wyłączenie dopływu gazu i prądu.
- 7) Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia ładunku wybuchowego jako użytkownik pomieszczeń sprawdza swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie celem odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia.
- 8) Wyznacza osoby, które sprawdzają i przeszukują pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatkę schodową, toalety, piwnice) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne szkoły/przedszkola.
- 9) Do czasu przybycia służb bezpieczeństwa (policji) w miarę istniejących możliwości zabezpiecza zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo.
- 10) Po przybyciu na miejsce służb bezpieczeństwa, np. policji, straży pożarnej, przekazuje im dalsze kierowanie akcją.
- 11) Bezwzględnie wykonuje polecenia służb bezpieczeństwa (policjantów, straży pożarnej).
- 12) Zachowuje spokój i opanowanie – jeśli zapadnie decyzja o ewakuacji, sprawnie i bezpiecznie opuszcza zagrożony rejon i postępuje zgodnie z instrukcją postępowania w czasie ewakuacji, chyba że prowadzący akcję zadecydują inaczej.

Uwaga! W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie wolno go dotykać ani otwierać. Jeśli ktoś widzi „bombę”, oznacza to, że jest w polu jej rażenia. W miarę możliwości należy zabezpieczyć rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom/dzieciom, by nie narażać siebie i innych na niebezpieczeństwo.

W przypadku otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego drogą telefoniczną należy:

- uważnie wysłuchać dzwoniącego,
- postarać się zapamiętać jak najwięcej,
- nagrać rozmowę (jeżeli jest taka możliwość) lub zapisać informacje,
- zwrócić uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyków mówiącego oraz na wszelkie dźwięki w tle,
- nie odkładać jako pierwszy słuchawki,

- zapisać numer, jeżeli telefon ma funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego,
- jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpieczyć ją i przekazać policji,
- po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwonić pod numer alarmowy.

Nauczyciel/wychowawca, pracownik szkoły/przedszkola, uczeń/ dziecko przedszkolne – gdy znajdują się w sytuacji zagrożenia terrorystycznego na terenie szkoły/przedszkola tj. w sytuacji powzięcia informacji o zagrożeniu terrorystycznym np. o podłożeniu ładunku wybuchowego, pozostawieniu bez opieki przedmiotu niewiadomego pochodzenia; zauważeniu na terenie szkoły/przedszkola osoby zachowującej się podejrzanie, przypuszczając, że może to być próba ataku terrorystycznego, zobowiązany jest do podejmowania poniżej wymienionych czynności:

- 1) Natychmiast informuje o sytuacji dyrektora zespołu, a w przypadku ucznia/ dziecka przedszkolnego – odpowiednio nauczyciela.

Należy pamiętać!

Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.

- 2) Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia ładunku wybuchowego jako użytkownik pomieszczeń sprawdza swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie celem odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia.

Należy pamiętać!

Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” należy zastosować się do poleceń policji. Ciekawość może być niebezpieczna. Należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze trzeba informować o zagrożeniu jak największe grono osób będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę.

- 3) Informuje dyrektora zespołu o lokalizacji podejrzanych przedmiotów.
- 4) Dokonuje próby ustalenia właściciela przedmiotu.
- 5) Sprawdza i przeszukuje pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatkę schodową, toalety, piwnice) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne szkoły/przedszkola – jeśli został wyznaczony przez dyrektora zespołu do wykonania tych czynności.
- 6) Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji niezwłocznie udaje się z uczniami/dziećmi do wyjścia, zgodnie ze wskazaniem osób upoważnionych.

Należy pamiętać!

Po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon. Opuszczając szkołę/przedszkole, trzeba zabrać rzeczy osobiste (torebki). Uczniów należy poinformować o konieczności wzięcia ze sobą rzeczy osobistych – plecaków.

- 7) Do czasu przybycia policji w miarę możliwości zabezpiecza zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo.

Należy pamiętać!

Po przybyciu na miejsce służb bezpieczeństwa np. policji, straży pożarnej – to one przejmują dalsze kierowanie akcją.

- 8) Bezwzględnie wykonuje polecenia służb bezpieczeństwa (np. policjantów, straży pożarnej).
- 9) Zachowuje spokój i opanowanie – jeśli zapadnie decyzja o ewakuacji, sprawnie i bezpiecznie opuszcza zagrożony rejon i postępuje zgodnie z instrukcją postępowania w czasie ewakuacji, chyba że prowadzący akcję zadecydują inaczej.

Należy pamiętać!

Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki służb bezpieczeństwa (np. organizacyjne policji, straży pożarnej).

II. Procedura postępowania w sytuacji wtargnięcia terrorystów/napastników do szkoły/przedszkola w tym w przypadku użycia broni palnej

Procedury zostały opracowane na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

Cel procedury:

Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i pracownikom szkoły/przedszkola w sytuacji wtargnięcia terrorystów/napastników do szkoły/przedszkola.

Zakres procedury:

Zasady postępowania pracowników i uczniów szkoły/przedszkola w sytuacji wtargnięcia terrorystów/napastników do szkoły/przedszkola, w tym w przypadku użycia broni palnej.

Nauczyciele:

Na nauczyciela, wychowawcy i pracownika szkoły/przedszkola spoczywa szczególny obowiązek reagowania w sytuacji wtargnięcia terrorystów/napastników do szkoły/przedszkola w tym w przypadku użycia broni palnej.

OPIS PROCEDURY

Dyrektor, nauczyciel i pracownik zespołu, którzy otrzymali informację o wtargnięciu napastników na teren szkoły/przedszkola powinni:

- 1) Poddać się woli napastników i wykonywać ściśle ich polecenia.
- 2) Kazać dzieciom/uczniom położyć się na podłogę.
- 3) Postarać się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi.
- 4) Zwracać się do uczniów po imieniu, przez co zwiększą szansę ich przetrwania.

- 5) Zawsze pytać terrorystów o pozwolenie (np. gdy chcą się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem).
- 6) Starać się zapamiętać szczegóły dotyczące terrorystów i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
- 7) Starać się uspokoić dzieci przedszkolne/uczniów – w miarę możliwości panować również nad własnymi emocjami.
- 8) Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia: nie pozwalać dzieciom przedszkolnym/uczniom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna.
- 9) W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonywać polecenia grupy antyterrorystycznej.

Warto zwrócić uwagę!

Do chwili, gdy dyrektor zespołu/nauczyciel nie zostanie zidentyfikowany przez policję, jest potencjalnym terrorystą, dlatego należy przygotować się na surowe traktowanie przez służby ratownicze.

Nauczyciel/wychowawca szkoły/przedszkola po zakończeniu akcji:

- 1) Sprawdza obecność dzieci/uczniów, by upewnić się, czy wszyscy opuścili budynek. O braku któregoś dziecka/ucznia informuje policję.
- 2) Nie zezwala żadnemu z dzieci/uczniów na samodzielny powrót do domu.
- 3) Ewidencjonuje upoważnienia dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Postępowanie w przypadku użycia broni palnej

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem, dyrektor zespołu, nauczyciel, wychowawca:

- 1) Jeśli to możliwe, dzwoni na numer alarmowy, nie rozłącza się i stara się na bieżąco relacjonować sytuację.
- 2) Nakazuje dzieciom przedszkolnym/uczniom położyć się na podłodze.
- 3) Stara się uspokoić dzieci przedszkolne/uczniów.
- 4) Pilnuje, aby dzieci przedszkolne/uczniowie nie odwracali się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
- 5) Jeżeli terroryści wydają polecenia, powinien dopilnować, aby wszyscy wykonywali je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.

Po opanowaniu sytuacji dyrektor zespołu, nauczyciel, wychowawca:

- 1) Dzwoni pod numer alarmowy lub wyznacza do tego inną osobę.
- 2) Upewnia się, ile jest osób poszkodowanych.
- 3) Sprawdza, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru).
- 4) Udziela pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.;
- 5) W przypadku gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie, podejmuje odpowiednie do sytuacji działania.
- 6) Zapewnia osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

Należy pamiętać!

Terrorysta nie zawsze jest odmiennej narodowości i nie musi wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.

Informacja o podłożeniu urządzenia wybuchowego przekazana listownie:

1. Jeżeli to możliwe ogranicz dostęp do dokumentu innym osobom.
2. Zawiadom dyrektora i Policję.
3. Zapamiętaj, kto widział i dotykał dokument.
4. Jeżeli to możliwe sfotografuj treść dokumentu.

Informacja o podłożeniu urządzenia wybuchowego przekazana pocztą elektroniczną:

1. Zostaw wiadomość otwartą na komputerze.
2. Zawiadom dyrektora, Policję.
3. Utrwal informację, np. wydrukuj, sfotografuj albo skopiuj wiadomość i jej temat.
4. Zanotuj datę i czas odebrania wiadomości.

PROCEDURA AWARYJNA NA WYPADEK POŻARU W SZKOLE/PRZEDSZKOLU

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043),
- ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 188),
- rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 822 ze zm.),
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

Cel procedury:

Niniejsza procedura określa zasady postępowania w szkole/przedszkolu w przypadku wystąpienia pożaru w budynku. Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo uczniów/dzieci przedszkolnych podczas wystąpienia zagrożenia pożarowego.

Zakres procedury:

Procedura dotyczy działań pracowników zespołu, jakie powinni podjąć w razie powstania pożaru w budynku.

Nauczyciele:

- 1) mają obowiązek zapewnić uczniom/dzieciom przedszkolnym bezpieczeństwo w przypadku zauważenia lub ogłoszenia niebezpieczeństwa pożarowego w budynku zespołu,
- 2) zobowiązani są do przestrzegania zasad ewakuacji.

OPIS PROCEDURY

Nauczyciel ma obowiązek wejść pierwszy do sali, zwrócić uwagę na stan techniczny pomieszczenia oraz sprawdzić, czy warunki do prowadzenia zajęć nie zagrażają bezpieczeństwu uczniów/ dzieciom przedszkolnym.

W przypadku zauważenia pożaru nauczyciele i inni pracownicy zespołu zobowiązani są do zachowania spokoju, niewywoływania paniki i natychmiastowego alarmowania wszystkich

osób, które znajdują się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem okrzykiem: „PALI SIĘ – POŻAR”.

Należy niezwłocznie powiadomić Państwową Straż Pożarną oraz dyrektora zespołu lub osobę go zastępującą.

Alarmując straż pożarną (telefon alarmowy 998 lub 112), należy podać:

- gdzie się pali (adres, nazwa obiektu, piętro),
 - co się pali (np. pomieszczenie biurowe, dach, śmietnik),
 - czy istnieje zagrożenie ludzi,
 - imię i nazwisko oraz numer telefonu, z którego wzywa się straż pożarną.
- 1) Nauczyciele wraz z uczniami/ dziećmi przedszkolnymi i personelem opuszczający obiekt powinni zachować spokój i, bez wyprzedzania i podbiegania, najkrótszą drogą opuścić budynek zgodnie z planem ewakuacji.
 - 2) Jeżeli sytuacja na to pozwala, a rozmiar pożaru jest niewielki, należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru za pomocą sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku. Przystępując do akcji gaśniczej za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnice), należy pamiętać o użyciu odpowiedniej gaśnicy do rodzaju palącego się materiału. Gaśnice znajdujące się na wyposażeniu pomieszczeń szkoły/przedszkola zwykle zawierają odpowiednie oznakowania, którymi należy się kierować przy ich użyciu.
 - 3) Przy gaszeniu pożaru należy:
 - a) zawsze kierować strumień wody (lub innego środka gaśniczego) na palące przedmioty (ścianę ognia) – od skraju do środka;
 - b) strumień wody (środka gaśniczego) kierować na ścianę od góry w dół;
 - c) używać wyłącznie określonych środków gaśniczych przeznaczonych dla danego rodzaju palącego się materiału.

Oznaczenie	Rodzaj palącego się materiału	Rodzaj środka gaśniczego
A	Ciała stałe pochodzenia organicznego, przy których spalaniu występuje zjawisko żarzenia (drewno, papier itp.)	Woda, piana gaśnicza
B	Ciała palne i substancje stałe topniejące wskutek ciepła (rozpuszczalniki, pasty do podłogi, topniejące tworzywa sztuczne)	Piana gaśnicza

- 4) Jeśli w naszej ocenie pożar jest niebezpieczny i bardzo szybko przybiera na rozmiarach, należy zaprzestać gaszenia i udać się w miejsce ewakuacji. Zabronione jest gaszenie wodą urządzeń pod napięciem elektrycznym oraz cieczy łatwopalnych. Do czasu przybycia straży pożarnej akcją ratunkową kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
- 5) Z chwilą przybycia straży pożarnej należy podporządkować się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki i udzielić niezbędnych informacji.
- 6) Każda osoba przystępująca do akcji powinna pamiętać, że:

- a) w pierwszej kolejności należy ratować ludzi,
 - b) należy wyłączyć dopływ prądu i gazu do pomieszczeń objętych pożarem,
 - c) nie wolno bez potrzeby otwierać drzwi, okien i innych otworów w budynkach objętych pożarem, gdyż sprzyja to rozprzestrzenianiu się ognia,
 - d) nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem, cieczy palnych i substancji chemicznych reagujących z wodą,
 - e) awarie i usterki należy niezwłocznie zgłaszać dyrektorowi zespołu w celu usunięcia ich przez osoby uprawnione.
- 7) Nauczyciele i pozostali pracownicy zespołu są zobowiązani do:
- a) posiadania aktualnego dokumentu potwierdzającego odbycie szkolenia BHP, w tym szkolenia z zakresu bezpieczeństwa pożarowego,
 - b) przestrzegania obowiązujących w szkole instrukcji, w tym instrukcji w przypadku powstania pożaru,
 - c) znajomości numerów telefonów alarmowych, planów ewakuacyjnych i oznakowania dróg ewakuacyjnych,
 - d) posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym oraz przestrzegania obowiązków i procedur postępowania na okoliczność różnych zagrożeń, w tym pożarowego,
 - e) w trakcie alarmu pożarowego – próbnej ewakuacji – stosowania się do wytycznych zawartych w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego szkoły, przedszkola ,

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i/lub mienia z obiektu decyzję taką podejmuje dyrektor zespołu lub osoba go zastępująca. Decyzja ta musi uwzględniać informację o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu, a także określać drogi i jej kierunki. Podjęcie decyzji nie może być zbyt pochopne, aby nie spowodowało nastroju paniki i chaosu. Nie może być to jednak działanie opóźnione, by nie zaistniały trudności wyprowadzenia lub wyniesienia osób zagrożonych.

Kierowanie i koordynacja działań ewakuacyjnych

- 1) W przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia na terenie szkoły /przedszkola najważniejszą sprawą jest powiadomienie osób bezpośrednio zagrożonych oraz przekazanie informacji dyrektorowi zespołu.
- 2) Dyrektor zespołu jako osoba kierująca ewakuacją od momentu ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego w przypadku całości lub części obiektu wyznacza koordynatorów, którzy pomagają w sprawnym i szybkim opuszczeniu obiektów szkoły/przedszkola.
- 3) Z uwagi na możliwość powstania paniki należy dobrać właściwy w danej sytuacji sposób ogłaszania alarmu ewakuacyjnego: ogłoszenie alarmu ewakuacyjnego głosowo, na korytarzach obiektów, ostrzeżenie głosem o powstałym zagrożeniu, np.: „Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm ewakuacyjny! Rozpocząć ewakuację! Proszę kierować się do najbliższych wyjść ewakuacyjnych i do punktu zbiórki. Miejsce ewakuacji jest boisko szkolne znajdujące się od strony południowej budynku szkoły.
- 4) Komunikat i sygnał należy powtarzać do zakończenia ewakuacji!
- 5) Przy ewakuacji osób należy pamiętać, aby w pierwszej kolejności ewakuować: osoby o ograniczonej zdolności poruszania się, w tym dzieci przedszkolne/uczniowie z pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze

rozprzestrzeniania się ognia lub innego zagrożenia życia, osoby, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacyjnych może zostać uniemożliwione przez pożar, zadymienie lub inne zdarzenie wymuszające ewakuację.

- 6) Po przybyciu straży pożarnej kierowanie akcją przejmuje dowódca przybyłych jednostek ratowniczych – Kierujący Działaniami Ratowniczymi (KDR) z Państwowej Straży Pożarnej, któremu zarządzający ewakuacją musi złożyć krótką informację o przebiegu akcji i warunkach technicznych budynku, m.in.: lokalizacji i rodzaju zagrożenia, podjętych czynnościach (ewakuacja dzieci przedszkolnych/uczniów – liczba ewakuowanych i poszkodowanych, liczba osób, których brakuje), oraz inne informacje, których zażąda ratownik, a następnie podporządkować się jego poleceniom.

Pracownicy zespołu powinni bezwzględnie podporządkować się poleceniom osoby kierującej akcją. Dyrektor zespołu zleca wyznaczonemu pracownikowi wyłączenie dopływu gazu. Jeżeli jest taka możliwość, składa także dyspozycję usunięcia z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszystkich materiałów palnych, wybuchowych i toksycznych.

Jeśli rozmiar pożaru na to pozwala, dyrektor zespołu poleca wynieść z budynku cenny sprzęt, urządzenia oraz ważne dokumenty. Nie wolno bez potrzeby otwierać drzwi i okien do pomieszczeń, w których jest pożar, ponieważ dopływ powietrza może sprzyjać rozprzestrzenianiu się ognia. Nie należy wchodzić do pomieszczeń pożarowych, jednakże jeśli jest taka konieczność, trzeba zachować szczególną ostrożność, a w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej (na czworakach). Aby nie stracić orientacji, należy poruszać się wzdłuż ścian bądź poręczy. W chwili przyjazdu właściwych służb należy bezwzględnie stosować się do ich poleceń, natomiast dyrektor zespołu powinien powiadomić dowódcę o zaistniałej sytuacji oraz podjętych działaniach.

PROCEDURA AWARYJNA W PRZYPADKU SKAŻENIA CHEMICZNEGO

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

Cel procedury:

Niniejsza procedura ma zapewnić bezpieczeństwo uczniom/dzieciom przedszkolnym przypadku skażenia chemicznego w szkole/przedszkolu.

Zakres procedury:

Niniejsza procedura określa zasady postępowania w szkole/przedszkolu w przypadku niebezpiecznej sytuacji skażenia chemicznego.

Nauczyciele: świadomi swojej odpowiedzialności za życie i zdrowie powierzonych opiece uczniów, zobowiązani są do postępowania zgodnie z wytycznymi niniejszej procedury w przypadku skażenia chemicznego w szkole/przedszkolu.

Pracownicy obsługi: ponoszą współodpowiedzialność za bezpieczeństwo uczniów/dzieci przedszkolnych zwracają uwagę na polecenia nauczyciela w sytuacji niebezpiecznej sytuacji

skażenia chemicznego w szkole oraz pomagają nauczycielom w ochronie zagrożonego życia i zdrowia uczniów/ dzieci przedszkolnych.

OPIS PROCEDURY

Za zagrożenie chemiczne możemy uznać uwolnienie niebezpiecznych dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska pierwiastków chemicznych, ich związków, mieszanin bądź roztworów. Roztwory te mogą występować w środowisku lub powstawać w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie skażeniem może wynikać także z korzystania z broni biologicznej – bakteriologicznej (broń B). Broń ta jest wyjątkowo groźna, występują w niej bowiem mikroorganizmy chorobotwórcze odpowiedzialne za plagę chorób wywołanych bakteriami, wirusami lub toksynami (np. ospa prawdziwa, wąglik, ebola).

W sytuacji gdy szkoła/przedszkole poweźmie informację o możliwym skażeniu chemicznym bądź biologicznym:

- 1) dyrektor zespołu lub inna upoważniona osoba niezwłocznie informuje nauczycieli i współpracowników o skażeniu chemicznym bądź biologicznym;
- 2) dyrektor zespołu lub inna upoważniona osoba jak najszybciej powiadamia odpowiednie służby ratownicze: policję, straż pożarną oraz pogotowie ratunkowe, informując o charakterze potencjalnego zagrożenia;
- 3) w budynku odcina się przepływ świeżego powietrza – najprostszym sposobem są: zamykanie okien, otworów wentylacyjnych i wyłączenie klimatyzacji;
- 4) osoby przebywające na zewnątrz należy ewakuować do budynku (osoby te powinny przemieszczać się pod wiatr lub poprzecznie do kierunku wiatru);
- 5) jeśli skażenie znajduje się w budynku, dyrektor zespołu lub inna osoba go zastępująca przeprowadza ewakuację poza mury budynku – boisko szkolne – w takiej sytuacji kierunek ewakuacji powinien przecinać kierunek wiatru, nigdy nie należy przeprowadzać ewakuacji z wiatrem ani pod wiatr.

W czasie zdarzenia zaleca się powstrzymanie się od picia, spożywania posiłków oraz prac wymagających dużego wysiłku.

Jeśli szkoła/ przedszkole zostało skażone, należy postępować podobnie do wcześniej opisanej procedury.

Konieczne jest powiadomienie dyrektora zespołu jako osoby odpowiedzialnej za zarządzanie kryzysowe w szkole.

Należy jak najszybciej opuścić skażone miejsce w budynku, powinno się zaprzestać sprzątania proszków i cieczy.

Jeśli którykolwiek z uczniów miał kontakt z substancją, niezwłocznie powinien dokładnie umyć ręce wodą z mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją, i włożyć je do plastikowego worka.

Nauczyciel/pracownik zespołu zobowiązany jest do stworzenia listy osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę należy przekazać policji oraz odpowiednim służbom: straży pożarnej oraz pogotowiu ratunkowemu, z naciskiem na zawarcie w zgłoszeniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.

PROCEDURA AWARYJNA W RAZIE ZAGROŻENIA PODŁOŻENIEM PODEJRZANEGO PAKUNKU LUB ŁADUNKU WYBUCHOWEGO

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

Cel procedury:

Niniejsza procedura ma zapewnić bezpieczeństwo uczniom przypadku podłożenia podejrzanego pakunku lub ładunku wybuchowego w szkole/przedszkolu.

Zakres procedury:

Niniejsza procedura określa zasady postępowania w przypadku podłożenia podejrzanego pakunku lub ładunku wybuchowego w szkole/przedszkolu.

Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności

Nauczyciele: świadomi swojej odpowiedzialności za życie i zdrowie powierzonych opiece uczniów/dzieci przedszkolnych zobowiązani są do postępowania zgodnie z wytycznymi niniejszej procedury w przypadku podłożenia podejrzanego pakunku lub ładunku wybuchowego.

Pracownicy obsługi: ponoszą współodpowiedzialność za bezpieczeństwo uczniów/dzieci przedszkolnych, zwracają uwagę na polecenia nauczyciela w sytuacji podłożenia podejrzanego pakunku lub ładunku wybuchowego oraz pomagają nauczycielom w ochronie zagrożonego życia i zdrowia uczniów/dzieci przedszkolnych.

OPIS PROCEDURY

Podłożenie podejrzanego pakunku

Przez podejrzaną pakunek można rozumieć przesyłkę z ładunkiem wybuchowym bądź nieznaną substancją.

Jeśli w szkole/przedszkolu pojawi się taki materiał, należy przyjąć, że jest to ładunek wybuchowy. Uczniów/dzieci przedszkolne oraz pracowników należy jak najszybciej wyprowadzić w miejsce oddalone, tak by odizolować ich od podejrzanego pakunku. W żadnym wypadku nie można dotykać ani przemieszczać podejrzanego pakunku.

- 1) Zabronione jest używanie telefonu komórkowego, który emitując fale, może zainicjować eksplozję ładunku.
- 2) Należy niezwłocznie poinformować dyrektora zespołu lub osobę go zastępującą, która przeprowadzi wymagane działania ewakuacyjne oraz powiadomi Komendę Powiatową Straży Pożarnej w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Komisariat Policji w Szczucinie.
- 3) Po dotarciu na miejsce ewakuacji policzyć wszystkich uczniów i zgłosić potencjalnych nieobecnych osobie kierującej sytuacją kryzysową.

Podłożenie ładunku wybuchowego

Przez materiał wybuchowy należy rozumieć związek chemiczny lub mieszaninę kilku związków chemicznych, która w odpowiednich warunkach jest zdolna do gwałtownej reakcji chemicznej i towarzyszy jej wydzielenie ogromnej liczby produktów materiału wybuchowego.

Na wypadek sytuacji kryzysowej podłożenia ładunku wybuchowego czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor zespołu lub – w przypadku jego nieobecności – osoba go zastępująca lub inna osoba przez niego wyznaczona.

W razie zagrożenia podłożenia ładunku wybuchowego:

- 1) jeżeli groźba podłożenia ładunku wybuchowego została przekazana telefonicznie, osoba odbierająca telefon powinna starać się zatrzymać dzwoniącego przy telefonie tak długo, jak to możliwe, i zawiadomić kogoś wstępnie umówionym sygnałem, aby można było zgłosić prośbę o wyśledzenie dzwoniącego,
- 2) należy zapamiętać jak największą liczbę szczegółów – uzyskane informacje mogą pomóc służbie bezpieczeństwa w celu identyfikacji sprawcy; należy starać się ustalić, czy dzwoniącym jest osoba dorosła,
- 3) aby pod wpływem stresu nie zapomnieć istotnych informacji, zaleca się spisanie ich na kartce,
- 4) druga osoba powinna w tym samym czasie zadzwonić pod numer 997 i poinformować operatora o groźbie podłożenia ładunku wybuchowego,
- 5) należy jak najszybciej podać operatorowi wszystkie niezbędne informacje,
- 6) zarówno w przypadku podłożenia podejrzanego pakunku, jak i podłożenia ładunku wybuchowego – należy poinformować osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury ewakuacji, a w miejscu ewakuacji policzyć wszystkich uczniów/dzieci przedszkolne.

Dyrektor zespołu ocenia, czy należy ogłosić ewakuację zagrożonego budynku. Po podjęciu decyzji o ewakuacji:

- 1) jeśli to możliwe, nie wszczyna formalnego alarmu,
- 2) używa telefonu osobistego lub wewnętrznego w celu ewakuacji z zagrożonych pomieszczeń,
- 3) jeśli zachodzi konieczność ewakuacji całej szkoły/ przedszkola, uruchamia alarm przeciwpożarowy.

Dyrektor zespołu może też zdecydować o powiadomieniu straży pożarnej i policji, jeśli w jego opinii jest to uzasadnione.

Dyrektor zespołu lub upoważniona osoba powiadamia organ prowadzący – Wójta Gminy Mędrzechów.

Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor zespołu, który zarządza tym, aby użytkownicy pomieszczeń dokonali sprawdzenia:

- czy w pomieszczeniach znajdują się podejrzone rzeczy, paczki, przedmioty, których wcześniej tam nie było;
- czy widoczne są ślady przemieszczenia elementów wyposażenia pomieszczeń;
- czy widoczne są zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów;
- czy emitowane są sygnały dźwiękowe (mechanizmów zegarowych) lub świecące elementy elektroniczne.

Dyrektor zespołu zarządza także tym, aby pracownicy obsługi sprawdzili pomieszczenia ogólnodostępne: korytarze, piwnice, toalety oraz otoczenie zewnętrzne.

Nie wolno dotykać przedmiotów, urządzeń, rzeczy, które budzą podejrzenie, że mogą być ładunkami wybuchowymi. O ich umiejscowieniu powiadamia się policję, która podejmuje akcję. Należy zachować spokój, nie dopuścić do przejawów paniki. W realizacji każdego z

wyżej wymienionych działań sporządza się notatkę, którą należy bezzwłocznie przekazać do organu prowadzącego. Po przeszukaniu budynku i uzyskaniu zapewnienia ze strony służb, że jest bezpieczny, należy powrócić do zajęć szkolnych i nie nadawać zdarzeniu rozgłosu większego, niż jest to konieczne.

PROCEDURA AWARYJNA W PRZYPADKU EKSPLOZJI LUB ZAGROŻENIA EKSPLOZJĄ

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.) – § 2.

Cel procedury:

Niniejsza procedura ma zapewnić dzieciom przedszkolnym/uczniom bezpieczeństwo przypadku eksplozji lub zagrożenia eksplozją.

Zakres procedury:

Niniejsza procedura określa zasady postępowania w szkole w przypadku eksplozji lub zagrożenia eksplozją.

Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności

Nauczyciele: świadomi swojej odpowiedzialności za życie i zdrowie powierzonych opiece uczniów/dzieci przedszkolnych zobowiązani są do postępowania zgodnie z wytycznymi niniejszej procedury w przypadku eksplozji lub zagrożenia eksplozją.

Pracownicy obsługi: ponoszą współodpowiedzialność za bezpieczeństwo uczniów w szkole, dzieci w przedszkolu zwracają uwagę na polecenia nauczyciela w sytuacji eksplozji lub zagrożenia eksplozją oraz pomagają nauczycielom w ochronie zagrożonego życia i zdrowia uczniów/ dzieci przedszkolnych .

OPIS PROCEDURY

Każda osoba zatrudniona w szkole – po zaobserwowaniu pierwszych oznak eksplozji (lub zagrożenia eksplozją) – wydaje polecenie: „KRYJ SIĘ” (osoba odpowiedzialna – dyrektor zespołu).

Jeśli eksplozja (zagrożenie eksplozją) wystąpiła na terenie budynku, natychmiast po przejściu fali uderzeniowej dyrektor zespołu lub osoba upoważniona uruchamia akcję: „OPUŚCIĆ BUDYNEK”.

- 1) Dyrektor zespołu powiadamia komendę straży pożarnej/policji.
- 2) Nauczyciel, który stwierdza brak niektórych uczniów/ dzieci przedszkolnych, podaje ich nazwiska dyrektorowi zespołu. Nazwiska uczniów/ dzieci przedszkolnych lub pracowników, których miejsca pobytu nie da się ustalić, należy zgłosić straży pożarnej i policji.
- 3) Przed uzyskaniem pozwolenia od straży pożarnej nie należy zezwalać na powrót uczniów, dzieci przedszkolnych i pracowników do budynku zespołu.

- 4) Osoba odpowiedzialna, czyli dyrektor zespołu uruchamia wszelkie dodatkowe działania niezbędne do usunięcia szkód lub ogłasza powrót do zajęć.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI UDZIELENIA PIERWSZEJ POMOCY UCZNIOWI W SZKOLE / DZIECKU W PRZEDSZKOLU

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 91),
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

Cel procedury:

Niniejsza procedura ma na celu zapewnienie właściwej opieki dziecku/uczniowi poprzez udzielenie pierwszej pomocy przedlekarskiej w stanie nagłego zagrożenia zdrowia lub życia wykonywanej przez osobę znajdującą się w miejscu zdarzenia.

Zakres procedury: określenie zasad i zakresu podejmowanych czynności w celu ratowania życia ucznia/dziecka przed wezwaniem i pojawieniem się fachowej pomocy medycznej.

Kto człowiekowi znajdującemu się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu nie udziela pomocy, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3, zgodnie z art. 162 § 1 Kodeksu karnego.

Nauczyciele: mają obowiązek zapewnić dziecku bezpieczeństwo, a w sytuacji konieczności udzielenia pierwszej pomocy wychowankowi podjąć czynności w celu ratowania życia dziecka przedszkolnego/ucznia przed wezwaniem i pojawieniem się fachowej pomocy medycznej.

Instrukcja udzielania pierwszej pomocy:

- 1) Pierwszą czynnością przed przystąpieniem do pomocy poszkodowanemu jest zabezpieczenie miejsca wypadku przed ewentualnymi dalszymi zagrożeniami, np. wyłączenie urządzeń, zasilania z sieci.
- 2) Następną czynnością jest dokonanie oceny stanu poszkodowanego: czy zachował on przytomność i jaki jest stan wydajności jego układów krążenia i oddychania. Prawidłowa ocena tego stanu jest podstawą do dalszych działań związanych z pierwszą pomocą. Takim działaniem może być podjęcie resuscytacji krążeniowo-oddechowej, ułożenie poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej, wezwanie pogotowia ratunkowego.
- 3) W sytuacji udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńcze z grupą uczniów/dzieci przedszkolnych jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych dzieci.
- 4) W razie urazów (skaleczenia, otarcia, zasinienia) niewymagających udzielenia pierwszej pomocy przedlekarskiej i niepowodujących stanu nagłego zagrożenia zdrowia lub życia ucznia/dziecka przedszkolnego nauczyciel, za zgodą rodzica, może dokonać niezbędnych czynności mających na celu pomoc poszkodowanemu.

- 5) O każdym przypadku wystąpienia urazu nauczyciel będący świadkiem zdarzenia lub nauczyciel, pod którego opieką uczeń/dziecko przedszkolne się znajduje, powiadamia w dniu zdarzenia rodziców ucznia/dziecka przedszkolnego i dyrektora zespołu. Uraz nie stanowi wypadku.
- 6) W sytuacji udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej należy sprawdzić reakcje poszkodowanego:
 - a) podejść ostrożnie do poszkodowanego od strony nóg,
 - b) delikatnie prawą ręką potrząsnąć ramię i głośno zapytać: „Czy mnie słyszysz?”,
 - c) jeśli poszkodowany reaguje, jest przytomny, należy zostawić poszkodowanego w pozycji zastanej – rozpoznać stan poszkodowanego (przeprowadzić wywiad z dorosłym świadkiem wypadku), zabezpieczyć krwotoki, złamania, zapewnić komfort cieplny,
 - d) jeśli poszkodowane dziecko nie reaguje, wezwać pomoc i podjąć dalsze kroki.

Uwaga!

Należy unikać podchodzenia do poszkodowanego od strony głowy (odruch bezwarunkowy poszkodowanego przy urazie kręgosłupa na odcinku szyjnym może zagrażać życiu poszkodowanego). Nigdy nie wolno poklepywać poszkodowanego po twarzy (u osoby nieprzytomnej przy braku napięcia mięśniowego łatwo jest uszkodzić nerwy twarzowe).

Badamy tętno i oddychanie.

W przypadku braku tętna i oddychania odchylamy głowę nieprzytomnego do tyłu, podtrzymujemy żuchwę. Sprawdzamy, czy słychać i czuć wydech osoby poszkodowanej. Obserwujemy, czy są widoczne ruchy oddechowe klatki piersiowej i brzucha. Jeżeli nieprzytomny nie oddycha, rozpoczynamy oddychanie zastępcze.

Sprawdzamy tętno na tętnicach szyjnych: czterema złożonymi palcami, na przedniej powierzchni szyi, symetrycznie po lewej i po prawej stronie krtani. Jeżeli mamy kłopoty z lokalizacją miejsca, porównujemy to u siebie. Jeżeli tętno nie jest wyczuwalne po obu stronach, poszkodowany nie oddycha i jest nieprzytomny, rozpoczynamy natychmiast resuscytację krążeniowo-oddechową.

Udrażniamy górne drogi oddechowe.

Otwieramy jamę ustną poszkodowanego w celu upewnienia się, czy nie ma wewnątrz ciał obcych. Następnie układamy jedną dłoń na czole, a drugą na kości żuchwy, po czym odchylamy głowę poszkodowanego do tyłu. Czynności te dotyczą również poszkodowanych, u których podejrzewamy uszkodzenie kręgosłupa na odcinku szyjnym.

Uwaga!

Nieudrożnienie dróg oddechowych drastycznie zmniejsza prawdopodobieństwo poszkodowanego na przeżycie.

Oceniamy oddech poszkodowanego.

Po udrożnieniu górnych dróg oddechowych oceniamy występowanie oddechu u poszkodowanego. W tym celu pochylamy naszą głowę nad twarzą poszkodowanego w taki sposób, aby obserwować jego klatkę piersiową. Przez 10 sekund staramy się wyczuć oddech poszkodowanego na naszym policzku, patrzeć, czy klatka piersiowa się porusza, oraz słuchać, czy poszkodowany oddycha.

Podajemy resuscytację krążeniowo-oddechową – zewnętrzny masaż serca.

W sytuacji stwierdzenia braku oddechu u poszkodowanego (lub gdy mamy wątpliwości, czy jest to oddech, czy skurcze mięśni żebrowych) niezbędne jest rozpoczęcie resuscytacji.

W zależności od sytuacji nieprzytomnego poszkodowanego układamy na plecach (pamiętając o udrożnieniu dróg oddechowych) lub w pozycji bezpiecznej z drożnymi górnymi drogami oddechowymi. Przed rozpoczęciem RKO powinniśmy zadbać, aby poszkodowany leżał na plecach na płaskim, stabilnym oraz suchym podłożu. Możemy sprawdzić, czy poszkodowany nie leży np. na kamieniu czy innym przedmiocie, który podczas wykonywania masażu serca powodowałby kolejne obrażenia.

30 uciśnień klatki piersiowej:

U osoby dorosłej miejsce ucisku znajduje się w centralnej części mostka. Klękamy wzdłuż ciała poszkodowanego w lekkim rozkroku na wysokości klatki piersiowej. Układamy na niej nasadę dłoni, a na niej opieramy drugą dłoń. Możemy zapleść palce, lecz pamiętajmy o odciągnięciu ich do góry, aby jedynym miejscem kontaktu z klatką piersiową była nasada dłoni. Następnie prostujemy ręce w łokciach i pochylamy się nad poszkodowanym w taki sposób, aby nasze ręce tworzyły kąt prosty z klatką piersiową poszkodowanego. Dzięki temu przenosimy nasz ciężar na barki, co ułatwia uciśnięcia. Uciśnięcia wykonujemy z częstotliwością 100 na minutę, na głębokość 4–5 cm, nie odrywając nasady dłoni od mostka.

2 oddechy:

Po 30 uciśnięciach przystępujemy do wykonania oddechów zastępczych. Stosujemy maseczkę do sztucznego oddychania oraz pamiętamy o udrożnionych górnych drogach oddechowych (odchylona do tyłu głowa poszkodowanego ułatwi wdmuchiwanie powietrza). Następnie jedną dłoń opieramy na czole poszkodowanego, jednocześnie ściskając koniec nosa w celu uniemożliwienia wydostawania się powietrza z jamy ustnej. Drugą dłonią odchylamy żuchwę i naszymi ustami obejmujemy usta poszkodowanego. Przez około 1,5 sekundy podajemy poszkodowanemu tyle powietrza, ile jest potrzebne nam do przeciętnego oddechu (jeżeli proporcje ciała są zbliżone). Po podaniu powietrza odwracamy naszą twarz w kierunku klatki piersiowej (tak jak w przypadku jej obserwacji), aby nabrać świeżego powietrza. Częstotliwość podawanego powietrza: 12–60 na minutę.

RKO prowadzimy do momentu:

- odzyskania samodzielnego oddechu przez poszkodowanego,
- przybycia służb medycznych,
- pojawienia się zagrożenia dla bezpieczeństwa ratującego.

Resuscytacji nie przerywamy w celu sprawdzenia czynności życiowych. Czynności zaprzestajemy w momencie pojawienia się objawów krążenia.

Pierwsza pomoc w przypadku krwawienia ran

Krwawienie tętnicze charakteryzuje się wypływającą z rany (w sposób ciągły lub w sposób przerywany) jasną, żywoczerwoną krwią.

Krwawienie żylnie charakteryzuje się wypływającą (w sposób ciągły) z rany ciemnoczerwoną krwią.

Postępowanie: Koniecznie natychmiastowe zatamowanie.

- 1) Zabezpieczamy się przed bezpośrednim kontaktem z krwią poszkodowanego.

- 2) Tamujemy krwawienie przez uciśnięcie, poprzez czystą gazę opatrunkową lub część ubrania, krwawiącego miejsca – rany (jeśli wymaga tego sytuacja, najpierw należy ją odsonić poprzez uniesienie czy nawet rozcięcie ubrania).
- 3) W ten sposób założony zostanie osobie poszkodowanej najprostszy, podstawowy opatrunek uciskowy.

Rany kończyn

- 1) Zabezpieczamy kończynę przed bezpośrednim kontaktem z krwią.
- 2) Unosimy krwawiącą kończynę powyżej poziomu serca.
- 3) Zakładamy opatrunek uciskowy.
- 4) Dokładamy kolejny opatrunek, gdy pierwotny przesiąknie.

Gdy rany są rozległe lub silnie zanieczyszczone:

- nie dezynfekujemy,
- nie wyciągamy ciał obcych,
- zakładamy jałowy opatrunek.

Zachłyśnięcie i zadławienie

Zachłyśnięcie i zadławienie to stany, w których ciało obce przedostaje się do krtani lub tchawicy zamiast do przełyku.

Zachłyśnięcie związane jest z kontaktem dróg oddechowych z płynem. Dochodzi do niego w sytuacji, kiedy dziecko pije np. ulubiony napój.

Zakrzuszenie, czyli zadławienie, to sytuacja, kiedy ciało stałe znajduje się w drogach oddechowych, zamykając ich „światło” częściowo lub całkowicie. Ciało stałe czy większe kęsy pokarmowe są z reguły bardziej niebezpieczne dla dziecka przedszkolnego/ ucznia, ponieważ są trudniejsze do ewakuacji z dróg oddechowych podczas kaszlu, który jest naturalnym mechanizmem obronnym. Charakterystycznym objawem dla takiego stanu jest „bezgłośny kaszel”, czyli kaszel nieefektywny (poszkodowany próbuje kaszleć, ale nie wydaje żadnego dźwięku, wygląda, jakby chciał zwymiotować). Kolejnym objawem całkowitej niedrożności dróg oddechowych jest zaczerwienienie twarzy i zasinienie skóry, załzawienie oczu, ogólnie strach i panika. W takim stanie poszkodowany, szczególnie starsze dziecko i osoba dorosła, trzyma się odruchowo za gardło. Ostatecznym skutkiem całkowitej niedrożności dróg oddechowych jest utrata świadomości po kilkunastu – kilkudziesięciu sekundach, a w konsekwencji, ze względu na brak dostarczanego tlenu, utrata przytomności i zatrzymanie krążenia.

Kaszel efektywny – częściowa niedrożność dróg oddechowych

- 1) Zachęcamy dziecko przedszkolne/ ucznia do kaszlu.
- 2) Nie poklepujemy po plecach, nie każemy unosić rąk do góry (to mit, który działa nieskuteczne i może przynieść efekt odwrotny).
- 3) Cały czas obserwujemy dziecko: czy kaszel jest słyszalny, czy dziecko oddycha.

Celem tego postępowania jest naturalne pozbycie się ciała obcego z dróg oddechowych w mechanizmie obronnym organizmu, jakim jest kaszel.

Kaszel nieefektywny – całkowita niedrożność dróg oddechowych

Kiedy zachęcanie do kaszlu i sam kaszel nie przynoszą efektu, poszkodowany kaszle nieefektywnie (bez dźwięku), ma problem z nabraniem powietrza i zaczyna sinieć, przechodzimy natychmiast do udzielania pierwszej pomocy.

- 1) Starsze dziecko pochylamy do przodu, podtrzymując na wysokości klatki piersiowej, i pięciokrotnie uderzamy energicznie nadgarstkiem w okolicę międzyłopatkową. Młodsze dzieci możemy przełożyć przez swoje uda, tak aby opierały się o nie klatką piersiową, uderzamy energicznie pięć razy w okolicy międzyłopatkowej. Jeśli np. już przy drugim uderzeniu udaje się wydalić ciało obce, to przerywamy postępowanie. Jeśli uderzenia nie przynoszą efektu, poszkodowany nie potrafi kaszleć lub oddychać, przechodzimy do uciśnięć nadbrzusza.
- 2) Stajemy za poszkodowanym, obejmujemy go oburącz. Umieszczamy zaciśniętą pięść jednej dłoni pomiędzy pępkiem a końcem (dolną częścią) mostka. Uważamy, aby nie uciskać dolnej części żeber lub mostka. Drugą dłonią obejmujemy pięść, a następnie z dużą siłą uciskamy nadbrzusze. Uciskamy pięciokrotnie, pociągając do siebie i nieco ku górze. Manewr ten powoduje uciśnięcie przepony, a zarazem wzrost ciśnienia w drogach oddechowych. Dzięki temu ciało obce może zostać wypchane do jamy ustnej poszkodowanego.
- 3) Uciśnięcia nadbrzusza stosujemy naprzemiennie z uderzeniami pomiędzy łopatkami aż do skutku, poszukując oznak udrożnienia dróg oddechowych: kaszlu, gwałtownego nabrania powietrza, wydania dźwięków.
- 4) W przypadku utraty przytomności przechodzimy do resuscytacji krążeniowo-oddechowej oraz wzywamy służby ratunkowe.

Pierwsza pomoc przy oparzeniach

- 1) W przypadku pożaru wzywamy straż pożarną. Jeśli doszło do poparzenia dróg oddechowych, rozległych oparzeń skóry lub poparzenia substancją chemiczną, natychmiast wzywamy karetkę.
- 2) Przy oparzeniach skóry – jak najszybciej zdejmujemy przylegającą do rany odzież i biżuterię.
- 3) We wszystkich przypadkach miejsce oparzenia schładzamy zimną wodą przez 15–20 minut.
Uwaga! Woda nie powinna być zbyt zimna, ponieważ może to znacznie wychłodzić osobę poszkodowaną. Temperatura wody ma przynieść ulgę osobie poszkodowanej.
- 4) Po schłodzeniu wykonujemy jałowy opatrunek osłaniający miejsce oparzenia.

Uwaga!

Nie wolno ściągać ubrania z miejsca poparzenia, jeśli przywarło do skóry!

Pierwsza pomoc przy złamaniach

- 1) Nie przemieszczamy osoby poszkodowanej, o ile pozostanie w tym miejscu nie zagraża bezpieczeństwu.
- 2) Tamujemy ewentualne krwawienie, naciskając na ranę przez sterylny bandaż lub czysty materiał.
- 3) W miarę możliwości unieruchamiamy dwa sąsiednie stawy.
Uwaga! Nie należy przywracać kończynom ich normalnego ustawienia.
- 4) Przykładamy lód, co zmniejszy ból i opuchliznę.
- 5) Jeśli poszkodowany wydaje się w szoku (omdlewa, ma krótki, mocno przyśpieszony oddech), staramy się go uspokoić i zapewnić mu świeży dopływ powietrza.
- 6) Wzywamy pomoc.

Uwaga!

Kończynę górną można unieruchomić poprzez przytwierdzenie jej za pomocą ubrania do tułowia.

Pierwsza pomoc przy stłuczeniu i zwichnięciu

W tym przypadku najczęściej wystarczy przyłożenie zimnego okładu do miejsca stłuczenia. Jeśli podejrzewa się zwichnięcie lub złamanie, należy unieruchomić kończynę w takiej pozycji, jaka dla poszkodowanego jest najmniej bolesna. Następnie trzeba skonsultować się z lekarzem.

PROCEDURA DLA NAUCZYCIELI NADZORUJĄCYCH PRZEWÓZ UCZNIÓW/DZIECI PRZEDSZKOLNYCH AUTOKAREM

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

Cel procedury:

Niniejsza procedura określa zasady postępowania nauczycieli nadzorujących przewóz uczniów/dzieci przedszkolnych autokarem.

Zakres procedury:

Procedura dotyczy nauczycieli, którzy nadzorują przewóz uczniów/ dzieci przedszkolnych autokarem.

Rodzice/prawni opiekunowie: nadzorują dotarcie ucznia/ dzieci przedszkolne do miejsca przewozu uczniów autokarem.

Nauczyciele: podejmują wszelkie środki ostrożności podczas przewozu uczniów autokarem.

OPIS PROCEDURY

- 1) Otwarcie autokaru (którego stan techniczny został wcześniej przebadany).
- 2) Umożliwienie uczniom zajęcia miejsc.
- 3) Sprawdzenie listy uczestników wycieczki/wyjazdu poprzez odczytanie nazwisk uczniów/dzieci przedszkolnych.
- 4) Przeliczenie uczestników.
- 5) Zaznajomienie uczniów/dzieci przedszkolnych z podstawowymi informacjami na temat wycieczki, planowanego przyjazdu i podstawowych zasad bezpieczeństwa.
- 6) Po dotarciu na miejsce – otwarcie autokaru i umożliwienie uczniom bezpiecznego opuszczenia pojazdu.
- 7) Ustawienie i przeliczenie uczniów/dzieci przedszkolnych.

PROCEDURA KONTAKTÓW NAUCZYCIELI Z RODZICAMI

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,

- ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 986 ze zm.).

Cel procedury:

Niniejsza procedura określa zasady kontaktów nauczycieli z rodzicami oraz rodziców z nauczycielami.

Zakres procedury:

Procedura dotyczy wszystkich nauczycieli szkoły, przedszkola oraz rodziców uczniów w procesie kontaktów w sprawach ucznia/dziecka przedszkolnego.

Nauczyciele: mają obowiązek kontaktowania się z rodzicami uczniów/dzieci przedszkolnych w różnych sprawach opieki, wychowania i postępów w nauce lub zachowaniu.

OPIS PROCEDURY

Szkoła/przedszkole jest miejscem edukacji ucznia/dziecka przedszkolnego, ale także przekazywania rodzicom uczniów informacji o postępach w nauce, zachowaniu oraz o ewentualnych trudnościach rozwojowych.

Informacji o uczniu udzielają w szkole: wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów, pedagog szkolny, pedagog specjalny, logopeda, psycholog, dyrektor zespołu.

Miejscem kontaktów nauczycieli i rodziców na terenie szkoły są sale lekcyjne.

Miejscem kontaktów dyrektora zespołu i rodziców na terenie szkoły jest sekretariat zespołu, gabinet pedagoga, logopedy, pedagoga specjalnego.

Niedopuszczalne jest przekazywanie informacji rodzicom w pokoju nauczycielskim w obecności innych nauczycieli.

Organizowanie spotkań klasowych z rodzicami

Wychowawca klasy i nauczyciele utrzymują kontakt z rodzicami również w formie:

- 1) zebrań z rodzicami,
- 2) pisemnych informacji o postępach w nauce i zachowaniu uczniów.

W żadnym przypadku nauczyciel/wychowawca nie udziela informacji rodzicom w trakcie prowadzonych przez siebie zajęć szkolnych (w tym również dyżurów na korytarzach, podwórku szkolnym i boisku szkolnym).

Wychowawca:

- 1) planuje zebrania klasowe z rodzicami w terminach ustalonych na pierwszym spotkaniu rozpoczynającym rok szkolny (dyrektor zespołu może zmienić ustalone terminy zebrań w uzasadnionych przypadkach),
- 2) jest zobowiązany przypomnieć uczniom i rodzicom o zebraniu z co najmniej 7-dniowym wyprzedzeniem, podając miejsce, datę, godzinę spotkania – informacje przekazywane poprzez dziennik elektroniczny,
- 3) w nagłych sytuacjach może skontaktować się z rodzicami telefonicznie, w innych sytuacjach wzywa rodzica do szkoły za pośrednictwem sekretariatu zespołu lub w formie pisemnej, także poprzez dziennik elektroniczny,
- 4) jest zobowiązany zanotować w dzienniku elektronicznym informacje o każdej rozmowie osobistej bądź telefonicznej z rodzicami.

W trakcie spotkań z rodzicami zabrania się wychowawcy:

- 1) dokonywania tylko negatywnych ocen zespołu uczniowskiego,
- 2) publicznego czytania ocen,
- 3) używania nazwisk przy przykładach negatywnych,

- 4) podważania hierarchii wartości wyznawanych przez rodziców.

Nauczyciele poszczególnych przedmiotów są zobowiązani do uczestnictwa w zaproponowanej przez wychowawcę klasy formie spotkania z rodzicami.

Rodzice:

- 1) są obowiązani uczestniczyć w zebraniach klasowych,
- 2) kierują wszystkie uwagi i wnioski dotyczące pracy szkoły kolejno do:
 - a) wychowawcy klasy,
 - b) pedagoga szkolnego/pedagoga specjalnego,
 - c) dyrektora zespołu,
 - d) organu nadzorującego szkołę,
 - e) organu prowadzącego szkołę.

Uwaga! Pracownicy niepedagogiczni nie mogą udzielać rodzicom informacji o postępach w nauce i zachowaniu uczniów. W sytuacjach uzasadnionych wychowawczo szkoła wzywa rodziców poza ustalonymi terminami.

PROCEDURA KORZYSTANIA Z TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH I SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO NA TERENIE SZKOŁY

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 99,

Cel procedury:

Procedura ma na celu zmniejszenie ryzyka uzależnienia od telefonu oraz promowanie aktywności fizycznej.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady korzystania z telefonów komórkowych i sprzętu elektronicznego na terenie szkoły.

Nauczyciele: systematycznie przestrzegają zakazu korzystania z telefonów przez uczniów szkoły.

OPIS PROCEDURY

- 1) dopuszcza się możliwość korzystania z telefonu komórkowego i innych urządzeń elektronicznych podczas wycieczek szkolnych za zgodą rodziców, którzy ponoszą pełną odpowiedzialność za sprzęt, po uprzednim ustaleniu warunków korzystania z wychowawcą – opiekunem grupy,
- 2) szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zniszczenie, zagubienie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez ucznia,
- 3) podczas pobytu w szkole i zajęć edukacyjnych obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych(aparaty powinny być wyłączone i schowane),
- 4) niedopuszczalne jest fotografowanie lub nagrywanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

- 5) podczas pobytu ucznia w szkole i za zgodą nauczyciela możliwe jest wykonanie pilnego połączenia telefonicznego do rodzica lub opiekuna prawnego wynikającego z bieżącej potrzeby
- 6) naruszenie przez ucznia zasad używania telefonów komórkowych na terenie szkoły skutkuje wpisem uwagi do dziennika.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA, KTÓRY STOSUJE AGRESJĘ SŁOWNĄ (WULGARYZMY) WOBEC RÓWIEŚNIKÓW, NAUCZYCIELI I INNYCH PRACOWNIKÓW SZKOŁY

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich

Cel procedury:

Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo na terenie szkoły uczniom, nauczycielom i innym pracownikom zespołu.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników zespołu w sytuacji, gdy uczeń stosuje agresję słowną wobec rówieśników, nauczycieli i innych pracowników zespołu.

Nauczyciele: reagują na wszelkie akty agresji słownej stosowanej przez uczniów.

OPIS PROCEDURY

W przypadku ucznia stosującego agresję słowną wobec rówieśników, nauczycieli i innych pracowników zespołu, nauczyciele/wychowawcy zobowiązani są do podejmowania następujących czynności:

- 1) rozmowa nauczyciela z uczniem w celu wyjaśnienia powodu agresji oraz uświadomienia uczniowi skutków takiego zachowania,
- 2) wpisanie uwagi do dziennika,
- 3) powiadomienie wychowawcy klasy.

W przypadku braku poprawy:

- 1) przeprowadzenie przez wychowawcę rozmowy z uczniem,
- 2) powiadomienie rodziców,
- 3) skierowanie ucznia na rozmowę z pedagogiem szkolnym,
- 4) w sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu używa wulgaryzmów, przeprowadzona zostaje rozmowa z dyrektorem i pedagogiem w obecności rodziców,
- 5) w przypadku braku poprawy i wyczerpania przez szkołę możliwych środków oddziaływań dyrektor zespołu powiadamia o zaistniałym fakcie Sąd Rodzinny.

Osoba obrażana ma prawo wnieść pozew do Sądu z powództwa cywilnego.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIĄ STWARZAJĄCEGO ZAGROŻENIE DLA BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA WŁASNEGO ORAZ INNYCH

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.)
- ustawa z dnia 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 9 sierpnia 2017 r w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej (Dz.U. z 2023r. poz.1798)

Cel procedury:

Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo uczniom/dzieciom przedszkolnym na terenie szkoły/przedszkola.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników zespołu w sytuacji, gdy na terenie szkoły znajduje się uczeń agresywny.

Nauczyciele: reagują na wszelkie przypadki agresji uczniów wobec siebie i innych pracowników zespołu.

OPIS PROCEDURY

W przypadku, gdy na terenie szkoły/przedszkola znajduje się uczeń agresywny/dziecko agresywne, którego zachowanie stwarza bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa własnego oraz innych, nauczyciele/wychowawcy zobowiązani są do podejmowania następujących czynności:

- 1) podjęcia próby wyciszenia zachowania agresywnego poprzez rozmowę z uczniem/dzieckiem przedszkolnym,
- 2) w przypadku, gdy rozmowa nie skutkuje, nauczyciel poprzez przewodniczącego klasy lub dyżurnego ucznia zawiadamia pedagoga/psychologa/dyrektora lub innego nauczyciela o zaistniałej sytuacji w celu wsparcia w działaniach interwencyjnych,
- 3) zabranie ucznia/dziecka przedszkolnego z lekcji/zajęć przez innego pracownika zespołu – nauczyciela zespołu. zaprowadzenie do gabinetu pedagoga lub psychologa szkolnego,
- 4) w przypadku braku takiej możliwości zapewnienie bezpieczeństwa pozostałym uczniom/dzieciom przedszkolnym poprzez wyprowadzenie ich z klasy/sali np. do klasy/sali obok pod opiekę innego nauczyciela,
- 5) w sytuacji koniecznej nauczyciel ma możliwość przytrzymania ucznia/dziecka przedszkolnego,

- 6) zaistniałą sytuację opisuje w formie notatki służbowej, którą przedkłada dyrektorowi zespołu,
- 7) poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych o zachowaniu ucznia,
- 8) w sytuacji bardzo agresywnego zachowania ucznia/dziecka przedszkolnego(grożenie, napaść fizyczna, pobudzenie fizyczne, niemożność uspokojenia przez nauczyciela), wezwanie do szkoły rodziców oraz ewentualne zawiadomienie Policji lub Pogotowia Ratunkowego,
- 9) w przypadku braku rezultatów uspokojenia ucznia pomimo przytrzymywania go i wyciszenia wzywani są rodzice, Policja lub Pogotowie Ratunkowe,
- 10) zorganizowanie zebrania z rodzicami, dyrektorem, psychologiem, pedagogiem szkolnym i pedagogiem specjalnym w celu dobrania odpowiednich form pomocy dziecku,
- 11) w przypadku kolejnych zachowań agresywnych ucznia/dziecka przedszkolnego i jednocześnie braku efektywnej współpracy z rodzicami zespół kieruje wnioskiem do Sądu Rodzinnego.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU BÓJKI UCZNIÓW NA TERENIE SZKOŁY

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej(Dz.U. z 2023r. poz.1798)

Cel procedury:

Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo uczniom na terenie szkoły w sytuacji bójki uczniów.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników szkoły w sytuacji, gdy na terenie szkoły dojdzie do bójki pomiędzy uczniami.

Nauczyciele: reagują na wszelkie przypadki bójki uczniów na terenie szkoły.

OPIS PROCEDURY

W przypadku gdy dojdzie do bójki uczniów na terenie szkoły, nauczyciele/wychowawcy zobowiązani są do podejmowania następujących czynności:

- 1) rozdzielenia uczniów,
- 2) udzielenia pomocy medycznej, jeśli uczniowie tego wymagają,
- 3) zebrania od uczniów i świadków wypadku informacji na temat bójki,
- 4) sporządzenia notatki ze zdarzenia,
- 5) poinformowania o sytuacji wychowawcy klasy, dyrektora i pedagoga szkolnego,

- 6) udzielenia uczniom stosownego pouczenia i poinformowania ich o skutkach postępowania (udzielenia uczniom uwagi lub nagany),
- 7) powiadomienia rodziców o sytuacji oraz ustalenia ewentualnych dalszych działań i konsekwencji,
- 8) w przypadku wystąpienia powtarzających się aktów agresji ze strony tego samego ucznia pedagog szkolny i wychowawca klasy podejmują współpracę z Policją oraz w porozumieniu z dyrektorem zespołu kierują wnioskiem do Sądu o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU CYBERPRZEMOCY

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2024 r. poz. 1513)
- Kodeks Karny (t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 383)

Cel procedury:

Procedura ma na celu udzielenie skutecznego wsparcia ofierze oraz powstrzymanie sprawcy i wyeliminowanie zagrożenia.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników zespołu w sytuacji powzięcia informacji o cyberprzemocy w stosunku do jednego z uczniów.

Nauczyciele: reagują na wszelkie informacje o cyberprzemocy, którymi sprawcami lub ofiarami są uczniowie szkoły.

OPIS PROCEDURY

W przypadku, gdy nauczyciel/ wychowawca poweźmie informację o stosowaniu cyberprzemocy przez uczniów naszej szkoły zobowiązany jest do podejmowania następujących czynności:

- 1) przypadek cyberprzemocy może zostać ujawniony przez ofiarę, świadka(innego ucznia, nauczyciela, rodzica) lub osobę bliską ofierze(rodzeństwo, przyjaciele). W każdej takiej sytuacji należy ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie,
- 2) w trakcie ustalania okoliczności należy ustalić charakter zdarzenia(rozmiar i rangę szkody, jednorazowość/ powtarzalność),
- 3) należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy(np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adres strony www, historię połączeń, itp.). Identyfikacja sprawcy(ów) często jest możliwa dzięki zebranych materiałom wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą, analizie zebranych dokumentów,
- 4) jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją(bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia(art. 202. par.3 KK),
- 5) gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog

szkolny/psycholog powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu.

Celem rozmowy powinno być:

- ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami oraz poszukanie rozwiązania ewentualnej sytuacji konfliktowej;

- omówienie skutków zachowania oraz poinformowanie o skutkach takiego zachowania,

- sprawca powinien otrzymać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnej formy przemocy,

6) należy udzielić wsparcia ofierze,

7) musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych,

8) podczas rozmowy z uczniem – ofiarą cyberprzemocy – należy podkreślić, że szkoła nie toleruje przemocy,

9) należy poinformować ucznia o krokach, jakie może podjąć szkoła i sposobach zapewnienia mu bezpieczeństwa,

10) należy poinformować rodziców sprawcy i ofiary o zaistniałej sytuacji,

11) należy pomóc ofierze(rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów, zerwaniu kontaktów sprawcą, zadbanie o podstawowe zasady bezpieczeństwa on-line(np.

nieudostępnianiu swoich danych kontaktowych, kształtowanie swojego wizerunku),

12) należy zadbać o bezpieczeństwo świadków zdarzenia cyberprzemocy,

13) szkoła powinna zawiadomić odpowiednie służby (sąd rodzinny), gdy wykorzysta

wszystkie dostępne jej środki wychowawcze(rozmowa z rodzicami, konsekwencje ze statutu) i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów(np. nie ma zmian postawy ucznia),

14) kontaktu z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone

prawo(np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści,

rozpowszechnianie nagich zdjęć z udziałem nieletnich),

15) za zgłoszenie odpowiada dyrektor zespołu.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY NA TERENIE SZKOŁY

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

– ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,

– rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.)

Cel procedury:

Niniejsza procedura określa zasady postępowania pracowników zespołu w przypadku kradzieży na terenie szkoły.

Zakres procedury:

Procedura dotyczy osób zatrudnionych w zespole, które zobowiązane są zapewnić uczniom bezpieczeństwo podczas ich pobytu

Nauczyciele/wychowawcy: w przypadku kradzieży na terenie szkoły podejmują działania określone w niniejszej procedurze.

OPIS PROCEDURY

Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za utratę lub zniszczenie rzeczy pozostawionych bez nadzoru. Uczeń, jeśli był świadkiem kradzieży, ma obowiązek natychmiast zawiadomić wychowawcę lub innego pracownika zespołu .

Nauczyciel prowadzący zajęcia lub wychowawca:

- 1) po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży stara się ustalić wszystkie okoliczności zdarzenia, przeprowadza z poszkodowanym rozmowę w celu ustalenia okoliczności zajścia i jego świadków,
- 2) podejmuje działania zmierzające do zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu,
- 3) po podjęciu wstępnej interwencji informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy poszkodowanego ucznia, a w przypadku jego nieobecności pedagoga szkolnego.

Uwaga!

Nauczyciel/wychowawca nie ma prawa do przeszukania domniemanego sprawcy.

Wychowawca bądź pedagog:

- 1) jeżeli zachodzi taka potrzeba – kontynuuje wyjaśnienie okoliczności zdarzenia, przeprowadza ze sprawcą oraz jego rodzicami rozmowę, która obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zajścia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia oraz sposób ukarania sprawcy,
- 2) przeprowadza rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami, przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami.

W przypadku trudności z ustaleniem sprawcy oraz dużej wartości skradzionych przedmiotów dyrektor zespołu powiadamia policję. O fakcie tym informuje rodziców poszkodowanego ucznia, a także rodziców domniemanego sprawcy.

W przypadku ustalenia sprawcy kradzieży:

- 1) wychowawca, pedagog szkolny i dyrektor zespołu rozmawiają ze sprawcą,
- 2) wychowawca powiadamia o sytuacji rodziców/opiekunów prawnych sprawcy,
- 3) dyrektor zespołu doprowadza do zadośćuczynienia pokrzywdzonemu,
- 4) sprawca ponosi konsekwencje zgodnie z systemem kar określonym w statucie szkoły.

W przypadku powtórzenia się kradzieży dokonanej przez tego samego ucznia dyrektor zespołu/pedagog szkolny powiadamia sąd rodzinny.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POPEŁNIENIA PRZEZ UCZNIA CZYNU KARALNEGO LUB PRZESTĘPSTWA

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.)
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Postępowania Karnego
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich

Cel procedury:

Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo fizyczne w szkole na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielenie pomocy sprawcy i ofierze.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników zespołu w sytuacji, gdy na terenie szkoły dojdzie do bójki pomiędzy uczniami.

Nauczyciele: reagują na wszelkie informacje dotyczące popełnienia przez ucznia czynu karalnego, udzielają pomocy ofierze oraz sprawcy.

OPIS PROCEDURY

W przypadku powzięcia informacji o popełnieniu czynu karalnego przez ucznia na terenie szkoły, nauczyciele/wychowawcy zobowiązani są do podejmowania następujących czynności:

Sposób postępowania ze sprawcą czynu karalnego lub przestępstwa:

- 1) niezwłoczne powiadomienie dyrektora zespołu,
- 2) ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- 3) przekazanie sprawcy(o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły), dyrektorowi zespołu lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- 4) powiadomienie rodziców ucznia - sprawcy,
- 5) niezwłoczne powiadomienie Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna(pobicie, rozbój, uszkodzenie ciała, kradzież, niszczenie mienia, wymuszenie, znieważenie nauczyciela – pracownika administracji państwowej lub innego pracownika zespołu) lub, gdy sprawca nie jest uczniem szkoły, a jego tożsamość nie jest nikomu znana,
- 6) zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstw lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeżeli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat.

Sposób postępowania z uczniem, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- 1) każdy pracownik zespołu, który powziął informację o zagrożeniu, powinien udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy(przedmedycznej) lub zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń, następnie pracownik zespołu powinien niezwłocznie zawiadomić dyrektora,
- 2) obowiązkiem dyrektora zespołu jest niezwłoczne zawiadomienie rodziców ofiary,
- 3) następnie dyrektor zespołu powinien niezwłocznie wezwać policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia,
- 4) w dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc i wsparcie psychologiczne.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POWZIĘCIA INFORMACJI PRZEZ SZKOŁĘ O SYTUACJI, KTÓRA MIAŁA MIEJSCE POZA SZKOŁĄ, A DOTYCZY UCZNIÓW

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 2572)

Cel procedury:

Procedura ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego w sytuacjach niebezpiecznych mających miejsce w czasie wolnym uczniów .

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników szkoły w sytuacji powzięcia informacji o sytuacji, która miała miejsce poza lekcjami , a dotyczy uczniów szkoły.

Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności

Nauczyciele: reagują na wszelkie informacje, które uzyskali od uczniów, a które miały miejsce w czasie wolnym od zajęć w szkole.

Nauczyciele:

- 1) powinni sporządzić notatkę służbową w związku z otrzymaną informacją,
- 2) natychmiast zawiadomić dyrektora zespołu i pedagoga szkolnego,

Pedagog szkolny/ psycholog szkolny:

- 1) informuje dyrektora zespołu
- 2) rozmawia ze sprawcą, ofiarą oraz świadkami,
- 3) spisuje notatki służbowe z rozmów z uczniami.

Dyrektor zespołu:

- 1) informuje rodziców uczniów, których dotyczy zdarzenie,
- 2) w zależności od szkodliwości czynu udziela upomnienia, naganny lub żąda zaniechania takich zachowań,
- 3) monitoruje dalsze zachowanie sprawcy określonego czynu,
- 4) w przypadku sytuacji niebezpiecznych zagrażających życiu/ zdrowiu psychicznemu lub fizycznemu ofiary(tj. bójka, „ustawka”, nękanie, cyberprzemoc, zastraszanie) szkoła zawiadamia odpowiednie instytucje tj. Policję lub Sąd Rodzinny.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU SAMOWOLNEGO OPUSZCZENIA SZKOŁY PRZEZ UCZNIĄ

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) art. 41 ust. 1

Cel procedury:

Procedura ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa i opieki w trakcie zajęć, a także skuteczne reagowanie na takie incydenty.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników zespołu w sytuacji samowolnego opuszczenia terenu szkoły przez ucznia.

Nauczyciele: reagują na wszelkie przypadki samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia.

OPIS PROCEDURY

W przypadku ujawnienia sytuacji samowolnego opuszczenia terenu szkoły przez ucznia, nauczyciele/wychowawcy zobowiązani są do podejmowania następujących czynności:

- 1) nauczyciel, na którego zajęciach miało to miejsce, odnotowuje w dzienniku nieobecność ucznia na lekcji oraz niezwłocznie powiadamia wychowawcę lub – w przypadku jego nieobecności – dyrektora zespołu,
- 2) wychowawca, dyrektor zespołu pedagog szkolny lub pedagog specjalny telefonicznie zawiadamia rodziców (opiekunów) ucznia,
- 3) w przypadku braku kontaktu z rodzicami/opiekunami dyrektor zespołu powiadamia Policję.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WAGARÓW UCZNIĄ

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

Cel procedury:

Procedura ma na celu określenie zasad postępowania wobec ucznia uchylającego się od realizowania obowiązku szkolnego.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników szkoły wobec ucznia opuszczającego lekcje, uczęszczającego do szkoły nieregularnie.

Nauczyciele: systematycznie kontrolują frekwencję uczniów w szkole i reagują w przypadku wagarowania/uchylania się ucznia od realizacji obowiązku szkolnego.

Wychowawca klasy: systematycznie kontroluje frekwencję uczniów w szkole i reaguje w przypadku wagarowania/uchylania się ucznia od realizacji obowiązku szkolnego.

OPIS PROCEDURY

Nauczyciel każdego przedmiotu jest zobligowany do stałego monitorowania absencji uczniów, a w przypadku częstej absencji ucznia – przekazania sprawy wychowawcy, który w razie potrzeby korzysta ze wsparcia pedagoga szkolnego, dyrektora zespołu.

- 1) Wychowawca klasy: w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia (tydzień) – telefoniczne i poprzez wpis do dziennika elektronicznego powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia o opuszczaniu godzin lekcyjnych bez usprawiedliwienia.
- 2) Przeprowadza z uczniem rozmowę na osobności – aby poznać ewentualne problemy osobiste ucznia powodujące częste nieobecności.
- 3) W przypadku stwierdzenia kolejnych wagarów – wzywa rodziców/prawnych opiekunów ucznia i w obecności pedagoga szkolnego przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicami/prawnymi opiekunami.
- 4) Informuje o wszystkich nieusprawiedliwionych nieobecnościach oraz konsekwencjach.
- 5) Spisuje z uczniem, w obecności rodziców, kontrakt z zapisem zasad.
- 6) W przypadku powtarzających się nieobecności – ponownie kontaktuje się z rodzicami telefonicznie.

Pedagog szkolny/psycholog:

- 1) informuje dyrektora zespołu o podjętych krokach wychowawczych wobec wagarującego ucznia,
- 2) w przypadku trudnych sytuacji – rozmawia z uczniem i jego rodzicami/prawnymi opiekunami, ostrzegając o konsekwencjach prawnych.

Dyrektor:

- 1) rozmawia z rodzicami i uczniem na miejscu w szkole na temat opuszczania zajęć,
- 2) w przypadku braku reakcji prawnych opiekunów/rodziców ucznia – wszczyna postępowanie administracyjne – egzekucję realizacji obowiązku szkolnego lub nauki – oraz powiadamia sąd rodzinny i nieletnich (przez niespełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność w okresie miesiąca na co najmniej 50% obowiązkowych zajęć edukacyjnych).

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYKRYCIA PRZEMOCY PSYCHICZNEJ

Procedury zostały opracowane na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 383).

Cel procedury:

Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo uczniom na terenie szkoły w przypadku wykrycia przemocy psychicznej.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników szkoły w przypadku wykrycia przemocy psychicznej.

Nauczyciele: reagują na wszelkie przypadki przemocy psychicznej w szkole.

OPIS PROCEDURY

Nauczyciel, który uzyskał informację lub zauważył stosowanie przemocy psychicznej przez ucznia lub w stosunku do ucznia, niezwłocznie wykonuje następujące czynności:

- 1) sporządza notatkę,
- 2) przekazuje informację wychowawcy klasy, do której uczęszcza uczeń.

Wychowawca:

- 1) zauważone stosowanie przemocy psychicznej w stosunku do ucznia niezwłocznie zgłasza dyrektorowi zespołu oraz pedagogowi szkolnemu lub psychologowi,
- 2) przeprowadza rozmowę z uczniem będącym ofiarą; ustala, kto stosuje przemoc oraz w jakiej formie (**Ważne!** Należy zapewnić dyskretną i komfortową atmosferę podczas rozmowy),
- 3) przeprowadza rozmowę z uczniem stosującym przemoc, ustala, kto stosuje przemoc oraz w jakiej formie,
- 4) sporządza notatki z rozmów/krótkie sprawozdanie z przeprowadzonych rozmów; ustala z dyrektorem zespołu i nauczycielami, jakie formy konsekwencji zastosować wobec ucznia stosującego przemoc oraz w sprawozdaniu tym umieszcza konkretne ustalenia zawarte z rodzicami/prawnymi opiekunami, pod którymi strony zamieszczają swój czytelny podpis,
- 5) wzywa do szkoły rodziców ucznia (prawnych opiekunów) będącego ofiarą i przekazuje im informacje dotyczące stosowania przemocy psychicznej wobec ucznia,
- 6) wzywa do szkoły rodziców ucznia (prawnych opiekunów) stosującego przemoc psychiczną i przeprowadza rozmowę z uczniami będącymi sprawcami przemocy i informuje o wyciągnięciu konsekwencji, zobowiązuje do zaniechania negatywnego postępowania,
- 7) w szczególnych przypadkach należy zawiadomić policję i/lub sąd rodzinny,
- 8) rodzice/prawni opiekunowie zostają zobowiązani do szczególnego nadzoru nad dzieckiem oraz do stałych kontaktów z wychowawcą klasy,
- 9) w przypadku ucznia będącego ofiarą przemocy psychicznej wskazuje środki terapeutyczne jakie zostaną podjęte w szkole.

Dyrektor zespołu:

- 1) wzywa rodziców do szkoły w przypadku dalszego negatywnego zachowania ucznia oraz po wyczerpaniu wyżej wymienionych procedur,
- 2) udziela uczniowi w ich obecności nagany,
- 3) zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego zachowania, a rodziców do bezwzględnej nadzoru nad dzieckiem i cotygodniowego kontaktu z wychowawcą lub pedagogiem szkolnym.

Pedagog szkolny:

- 1) przeprowadza rozmowę z uczniem stosującym przemoc oraz ofiarą (osobno),
- 2) sporządza pisemną informację do sądu rodzinnego lub do policji (specjalisty ds. nieletnich) w przypadku, gdy rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a widoczne są nadal przejawy demoralizacji ich dziecka,

3) kieruje wnioskiem o wsparcie działań wychowawczych wobec ucznia do sądu, dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ PRZYNIESIE DO SZKOŁY ALKOHOL LUB PAPIEROSY

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1043) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

Cel procedury:

Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo uczniom na terenie szkoły, a także dbać o zdrowie dzieci i propagować zdrowy tryb życia.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników zespołu w sytuacji, gdy uczeń posiada na terenie szkoły alkohol lub papierosy.

Nauczyciele: reagują na wszelkie informacje o posiadaniu przez uczniów alkoholu lub papierosów.

OPIS PROCEDURY

W przypadku gdy ujawniono informację o posiadaniu przez ucznia alkoholu lub papierosów, nauczyciele/wychowawcy zobowiązani są do podejmowania następujących czynności:

- 1) zabrania uczniowi alkoholu/papierosów i zabezpieczaniu przed zniszczeniem,
- 2) odizolowanie ucznia od innych uczniów, przekazanie go pod opiekę pedagoga szkolnego,
- 3) poinformowanie wychowawcy klasy oraz dyrektora zespołu,
- 4) dyrektor natychmiast wzywa rodziców /opiekunów prawnych do szkoły i informuje o zaistniałej sytuacji,
- 5) pedagog szkolny rozmawia z uczniem w obecności wychowawcy i rodziców – ustala pochodzenie alkoholu/ papierosów, ilość, miejsce zakupu, ewentualne nazwiska osób, które uczestniczyły w zakupie,
- 6) pedagog szkolny sporządza protokół, który podpisują rodzice, prawni opiekunowie ucznia, w protokole dokładnie opisuje zaistniałą sytuację wraz z ilością i rodzajem alkoholu(papierosów) wniesionych na teren szkoły,
- 7) podczas rozmowy dyrektor zespołu informuje rodziców / prawnych opiekunów i ucznia o konsekwencjach czynu.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI DEWASTACJI MIENIA SZKOŁY LUB CUDZEJ WŁASNOŚCI

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.) – art. 10 ust. 1 pkt 1,
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1604 ze zm.).

Cel procedury:

Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo uczniom na terenie szkoły w sytuacji dewastacji mienia szkoły lub cudzej własności.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników szkoły w sytuacji dewastacji mienia szkoły lub cudzej własności.

Nauczyciele: reagują na wszelkie przypadki dewastacji mienia szkoły lub cudzej własności na terenie szkoły.

OPIS PROCEDURY

W przypadku dewastacji mienia szkoły lub cudzej własności na terenie szkoły nauczyciele/wychowawcy zobowiązani są do podjęcia następujących czynności:

- 1) powstrzymania sprawcy dewastacji, np. powiadomienie służb porządkowych, takich jak policja,
- 2) w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców – przeprowadzenia rozmowy ze wszystkimi osobami mogącymi znajdować się w miejscu zdarzenia oraz podjęcia czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców,
- 3) oceny wielkości szkód,
- 4) powiadomienia dyrektora zespołu lub pedagoga/psychologa szkolnego o dokonanych zniszczeniach,
- 5) przeprowadzenia rozmowy ze sprawcą dewastacji, ustalenia szczegółów oraz poinformowania go o konsekwencjach,
- 6) wezwania rodziców/prawnych opiekunów sprawcy dewastacji,
- 7) w przypadku dużych szkód – wezwania policji, która przeprowadzi postępowanie wyjaśniające i procedurę prawną mającą na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców sprawców,
- 8) wyciągnięcia konsekwencji wobec ucznia będącego sprawcą dewastacji oraz zastosowania ustalonej z zespołem nauczycieli kary adekwatnej do stopnia dewastacji.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z UCZNIEM/DZIECKIEM PRZEDSZKOLNYM SPRAWIAJĄCYM TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.) – art. 10 ust. 1 pkt 1,

- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich

Cel procedury:

Procedura ma na celu poprawienie funkcjonowania ucznia/dziecka przedszkolnego w grupie oraz eliminowanie negatywnych zachowań, zapewniając jednocześnie bezpieczeństwo wszystkim uczniom.

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników zespołu w stosunku do ucznia sprawiającego trudności wychowawcze.

Nauczyciele: reagują na wszelkie przypadki niewłaściwych zachowań uczniów/dzieci przedszkolnych.

OPIS PROCEDURY

W przypadku ucznia sprawiającego trudności wychowawcze na terenie szkoły wychowawcy zobowiązani są do podejmowania następujących czynności:

- 1) wychowawca ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego ,
- 2) wychowawca podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia,
- 3) wychowawca informuje rodziców o istniejących trudnościach i zapoznaje ich ze swoim planem działań, jednocześnie zobowiązuje rodziców do rzetelnej współpracy oraz proponuje odpowiednie formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- 4) wychowawca opracowuje plan naprawczy w celu przezwyciężenia trudności ucznia wraz z pisemnym zobowiązaniem dla rodzica,
- 5) wychowawca występuje do rodzica o zgodę na przeprowadzenie badań w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, rzetelnie informując rodziców o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia,
- 6) w przypadku braku zgody rodzica na przeprowadzenie badań w poradni, a dotyczącego ucznia zagrażającego bezpieczeństwu innych, wychowawca postępuje zgodnie z procedurą dotyczącą postępowania z uczniem agresywnym,
- 7) w przypadku nie realizowania przez rodziców/opiekunów prawnych podjętych zobowiązań, szkoła/przedszkole zgłasza problem odpowiednim instytucjom.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z UCZNIAMI W STANACH KRYZYSU
SUICYDALNEGO****Procedura została opracowana na podstawie zapisów:**

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1131)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz ustawa Prawo oświatowe

Cel procedury:

Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo uczniom w kryzysie emocjonalnym na terenie szkoły

Zakres procedury:

Procedura określa zasady postępowania pracowników szkoły w sytuacji powzięcia informacji o uczniu w kryzysie emocjonalnym.

Nauczyciele: natychmiast reagują na wszelkie informacje o złym stanie emocjonalnym ucznia.

OPIS PROCEDURY

W przypadku, gdy nauczyciel/pracownik zespołu powźmie informację o uczniu, który ma myśli samobójcze niezwłocznie zobowiązany jest do podjęcia następujących czynności:

- 1) poinformowania o tym dyrektora zespołu i pedagoga/psychologa szkolnego,
- 2) szkoła zawiadamia rodzica/ opiekuna prawnego o złym stanie emocjonalnym lub o posiadanych informacjach na temat kryzysu suicydalnego ich dziecka, wskazuje miejsca i placówki, w których dziecko mogłoby otrzymać pomoc,
- 3) pedagog/ psycholog przeprowadza dyskretną rozmowę z uczniem mającą na celu dostarczenia wsparcia oraz wstępną diagnozę jego stanu psychicznego, na podstawie oceny czynników ryzyka samobójstwa i innych dostępnych informacji szacuje się zagrożenie suicydalne i określa rodzaje ryzyka ,
- 4) w przypadku, gdy nauczyciel/ pracownik zespołu powźmie informację o samookaleczeniu, przejawie autoagresji, podjęciu lub zamiaru podjęcia próby samobójczej przez ucznia, podejmuje następujące działania:
 - udziela pomocy przedmedycznej,
 - powiadamia dyrektora zespołu, wychowawcę, psychologa/ pedagoga szkolnego,
 - wychowawca niezwłocznie informuje o tym fakcie rodziców/ opiekunów prawnych i zobowiązuje do niezwłocznego przybycia do szkoły,
 - w trakcie rozmowy z rodzicami wychowawca zobowiązuje ich do zapewnienia dziecku pomocy specjalistycznej(psycholog, psychiatra, lekarz) w celu zdiagnozowania problemu i przekazania szkole informacji zwrotnej,
 - 5) ze spotkania z rodzicami sporządza się notatkę służbową,
 - 6) w przypadku niepodjęcia przez rodziców zaleconych działań, szkoła powiadamia sąd rodzinny.

PROCEDURY PODEJMOWANIA DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH ORAZ WSZCZĘCIA PROCEDURY „NIEBIESKIEJ KARTY” W SZKOLE, PRZEDSZKOLU W PRZYPADKU UZASADNIENEGO PODEJRZENIA STOSOWANIA WOBEC UCZNIĄ, DZIECKA PRZEDSZKOLNEGO PRZEMOCY DOMOWEJ

Procedura została opracowana na podstawie zapisów:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1673),
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870).

Cel procedury:

Procedura ma zapewnić stosowanie działań interwencyjnych oraz wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” w szkole w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania wobec ucznia przemocy domowej. Procedury wskazują odpowiedzialność szkoły, przedszkola jako

instytucji wobec uczniów, dzieci przedszkolnych doznających przemocy domowej oraz sposoby reagowania i zakres podejmowanych działań określonych przepisami w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej wobec ucznia, dziecka przedszkolnego lub zgłoszenia przemocy dokonanej przez świadka przemocy domowej.

Zakres procedury:

Procedura obejmuje swym zakresem działania interwencyjne podejmowane przez pracowników szkoły w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej wobec ucznia od momentu wykrycia problemu poprzez diagnozę sytuacji ucznia po wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”.

Rodzice / prawni opiekunowie: w przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, zwane dalej „działaniami”, przeprowadza się w obecności rodzica / opiekuna prawnego.

Nauczyciele: reagują na wszelkie przypadki zagrożenia życia dziecka, wobec którego stosowana jest przemoc w rodzinie.

OPIS PROCEDURY

W Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Woli Mędrzechowskiej obowiązują procedury pozwalające na wykrycie i zdiagnozowanie problemu przemocy domowej, podjęcie stosownych działań interwencyjnych oraz wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”. Leży to w kompetencjach zarówno dyrektora zespołu, jak i nauczycieli, specjalistów zatrudnionych w zespole oraz wszystkich innych osób mających kontakt z uczniem/ dzieckiem przedszkolnym.

I. Definicja przemocy domowej.

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

II. Formy przemocy domowej.

- 1. Przemoc fizyczna** – bicie, popychanie, kopanie, szarpanie, duszenie, wykręcanie rąk, ciągnięcie za włosy, oparzenie, przypalanie, użycie broni, przedmiotów lub substancji żrących.
- 2. Przemoc psychiczna** – straszenie, wyzywanie, poniżanie, wyśmiewanie, izolowanie od rodziny i przyjaciół, kontrolowanie kontaktów, niszczenie przedmiotów osobistych, manipulowanie i obwinianie za wszystko, co się dzieje.

Przemoc psychiczna wobec dziecka to kategoria, w której najczęściej nie ma widocznych dowodów winy sprawcy. Natomiast u dziecka występują objawy jako konsekwencja tego

rodzaju przemocy. Podstawowym narzędziem zatrzymania przemocy psychicznej jest praca z rodziną, która może się odbywać w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

- 3. Przemoc seksualna** – aktywność taka jak: wymuszanie pożycia seksualnego, zmuszanie do niechcianych lub poniżających czynności seksualnych, zmuszanie do oglądania pornografii.
- 4. Przemoc ekonomiczna** – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych.
- 5. Zaniedbanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych dziecka, np. żywieniowych, higienicznych czy zdrowotnych, pozostawianie bez opieki dziecka, które samo nie może zadbać o siebie ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność.
- 6. Inne rodzaje:**
 - 1) Cyberprzemoc: nękanie, straszenie, szantażowanie w Internecie, publikowanie ośmieszających zdjęć lub filmów bez zgody.
 - 2) Przemoc gorąca: charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych.
 - 3) Przemoc chłodna: jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację założonego z góry działania opartego na zimnej kalkulacji.
 - 4) Przemoc aktywna: aktywne działania krzywdzące.
 - 5) Przemoc pasywna: brak reakcji i zaniedbanie obowiązków opiekuńczych.

III. Rozpoznawanie przemocy wobec ucznia/dziecka przedszkolnego w szkole/przedszkolu odbywa się poprzez:

- ujawnienie przez ucznia/dziecka przedszkolnego przemocy domowej,
- informacje uzyskane od świadka przemocy domowej,
- analizę objawów krzywdzenia ucznia (analiza wyników obserwacji – Arkusza obserwacji ucznia w sytuacji podejrzenia krzywdzenia),
- ocenę stopnia ryzyka wystąpienia przemocy w rodzinie.

Ujawnienie przez ucznia przemocy w rodzinie poprzez poinformowanie nauczyciela/specjalisty zatrudnionego w szkole o tym, że doznaje jednej lub kilku form przemocy w rodzinie – nie podlega ocenie czy jest to wiarygodne – wymaga zareagowania!

Informacje uzyskane bezpośrednio od świadka przemocy w rodzinie wskazywane jako fakty należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować zgodnie z działaniami wskazanymi w niniejszych procedurach.

IV. Działania interwencyjne, czyli reagowanie w przypadku krzywdzenia ucznia/dziecka przedszkolnego polegają w szczególności na:

- zapobieganiu zagrożeniu dla życia lub zdrowia ucznia doznającego przemocy domowej, w tym informowaniu Policji o okolicznościach uzasadniających zastosowanie uprawnień do wydawania nakazów i zakazów wobec osoby stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia ucznia dotkniętego przemocą domową,
- udzieleniu uczniowi/dziecku przedszkolnemu doznającemu przemocy domowej pierwszej pomocy przedmedycznej lub zapewnieniu pomocy medycznej,

- zaspokajaniu podstawowych potrzeb, w tym udzieleniu wsparcia i poradnictwa, w szczególności od przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na rzecz osób doznających przemocy domowej na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1338).

V. Zasady zgłaszania przemocy domowej przez nauczyciela/specjalistę/pracownika zespołu.

1. Każdy nauczyciel/specjalista/pracownik zespołu, który zauważy lub podejrzewa u ucznia/dziecka przedszkolnego symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany reagować, a jeśli to konieczne udzielić pierwszej pomocy.
2. Nauczyciel/specjalista/pracownik zespołu w trybie pilnym zgłasza informacje o zaobserwowanym zdarzeniu psychologowi / pedagogowi specjalnemu / pedagogowi szkolnemu/wychowawcy, dołączając pisemną notatkę zawierającą istotne dane dotyczące wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania ucznia/dziecka przedszkolnego zawierające cytaty wypowiedzi ucznia/dziecka przedszkolnego oraz podjęte działania.
3. Psycholog / pedagog specjalny/pedagog szkolny jako osoba upoważniona do prowadzenia spraw związanych z przemocą wobec małoletnich wraz z osobą zgłaszającą wypełniają kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia ucznia (wzór nr 1 do niniejszej procedury) w trybie pilnym. Na karcie podpisuje się osoba, do której wpłynęło zgłoszenie i osoba zgłaszająca.
4. W przypadku gdy zgłaszana przemoc zagraża życiu lub zdrowiu małoletniego, osoba pozyskująca taką wiedzę jest obowiązana w trybie pilnym zawiadomić Policję.
5. Pedagog specjalny / psycholog /pedagog szkolny inny specjalista / wychowawca wypełniają (wzór nr 3)

VI. Zasady zgłaszania przemocy domowej przez osobę z zewnątrz zespołu.

1. Osoba, która jest świadkiem stosowanej przemocy domowej wobec małoletniego, ma prawo zgłosić, np. dyrektorowi zespołu, do której uczęszcza uczeń, podejrzenia stosowania przemocy.
2. W celu zgłoszenia stosowanej wobec małoletniego przemocy domowej ww. osoba jest obowiązana dokonać zgłoszenia bezpośredniego pedagogowi szkolnemu, pedagogowi specjalnemu, psychologowi lub wychowawcy.
3. W trakcie rozmowy osoba wskazuje na fakty, na podstawie których domniema o stosowaniu przemocy domowej wobec małoletniego.
4. Osoba zgłaszająca przemoc jest zobowiązana wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu.
5. Zgłaszający przemoc domową jest informowany o zasadach przetwarzania jego danych osobowych udostępnionych pedagogowi, psychologowi, wychowawcy oraz zasadach ich przetwarzania i bezpieczeństwa danych osobowych.

6. W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych osoba odbierająca zgłoszenie sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej i archiwizuje wydruk połączeń. Przyjmujący informację zawiadania pedagoga specjalnego, psychologa, wychowawcę o anonimowym zgłoszeniu, dołączając notatkę z rozmowy telefonicznej ze zgłaszającym lub wydruk ze skrzynki elektronicznej zespołu.
7. W przypadkach anonimowych zgłoszeń stosowanie przemocy wobec małoletniego podlega analizie i zdiagnozowaniu.
8. Pracownik, do którego wpłynęło zgłoszenie podejrzenia stosowania przemocy lub jej stosowania, wypełnia kartę zgłoszenia (załącznik nr 1 do niniejszych procedur), w obecności – o ile to możliwe – osoby zgłaszającej i w trybie pilnym przekazuje ją – psychologowi lub pedagogowi specjalnemu. Na karcie podpisuje się osoba, do której wpłynęło zgłoszenie i osoba zgłaszająca.
9. W przypadku gdy zgłaszana przemoc zagraża życiu lub zdrowiu małoletniego, osoba pozyskująca taką wiedzę jest obowiązana w trybie pilnym zawiadomić policję.
10. Pedagog specjalny / psycholog/pedagog szkolny wypełniają (załącznik nr 3).

VII. Wstępna ocena sytuacji krzywdzonego ucznia/dziecka przedszkolnego

W każdym przypadku zgłoszenia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego dyrektor zespołu powołuje zespół do wstępnej diagnozy sytuacji dziecka w szczególności do oceny tzw. czynników ryzyka oraz danych świadczących o przemocy lub ją wykluczających. W skład zespołu wchodzi psycholog i/lub pedagog specjalny, pedagog szkolny, wychowawca, zgłaszający podejrzenie stosowania przemocy.

Zespół ustala, kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z dzieckiem, jak często i od jak dawna dziecko jest krzywdzone, analizuje informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec dziecka, relacjach, jakie ma dziecko z osobą rodzica niekrzywdzącego, o osobach wspierających je, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu rodziców od alkoholu.

Zalecenia dla zespołu:

1. Zaleca się, by zespół przeprowadził rozmowę z krzywdzonym dzieckiem i osobą zgłaszającą podejrzenie lub krzywdzenie dziecka, a także z rodzicem / opiekunem „niekrzywdzającym”.
2. Wstępną diagnozę przeprowadza się z wykorzystaniem arkusza obserwacji dziecka w szkole/przedszkolu w sytuacji podejrzenia krzywdzenia (stosowania przemocy domowej) lub zaniedbania dziecka (załącznik nr 4).
3. W przypadku uwiarygodnienia podejrzenia stosowania przemocy lub stwierdzenia jej stosowania, psycholog / pedagog specjalny/pedagog szkolny wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.
4. W przypadkach niewskazujących na wiarygodność zgłoszenia (pomówienie, konfabulacja, kłamstwo) – wychowawca grupy/klas, psycholog, pedagog i nauczyciele prowadzą wnikliwą obserwację małoletniego i w terminie 3 miesięcy od zgłoszenia, ponownie w składzie, jak w pkt. 2, dokonują oceny sytuacji małoletniego.

VIII. Zalecenia do prowadzenia rozmowy z krzywdzonym dzieckiem – ofiarą przemocy domowej.

Celem rozmowy z dzieckiem jest zebranie informacji potwierdzających (bądź niepotwierdzających) jego krzywdzenie w rodzinie, określających charakter i okoliczności zdarzeń, rolę i zachowanie innych członków rodziny oraz zidentyfikowanie sprawcy. Nie wolno jednak zapomnieć, że celem spotkania jest również – a może przede wszystkim – udzielenie dziecku wsparcia. Sposób prowadzenia rozmowy z dzieckiem powinien oczywiście uwzględniać jego wiek i możliwości rozwojowe, ale również to czy dziecko samo ujawniło doświadczenie krzywdy domowej, czy też podejrzenie zrodziło się w na podstawie innych przesłanek np. informacji osób trzecich, czy zaobserwowanych u dziecka symptomów fizycznych i/lub behawioralnych.

W pierwszym przypadku nauczyciel, pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog, do którego zwróciło się dziecko, musi pamiętać, że został uznany za tę osobę, u której można szukać wsparcia, której można zaufać. W drugim nieodzowne jest zadbanie o zdobycie tego zaufania. Można porozmawiać na wstępie z dzieckiem na tematy neutralne, ale dla niego istotne. Zapytać np. o zainteresowania, sukcesy, opinie na temat ważnych dla niego spraw. Należy okazać werbalnie i niewerbalnie, że jest się zainteresowanym dzieckiem, jako osobą, że jest kimś ważnym dla rozmówcy.

Rozmowa musi odbywać się w miejscu bezpiecznym i cichym. Czas rozmowy jest czasem przeznaczonym tylko dla dziecka. Nie ma tu miejsca na odbieranie telefonów, wychodzenie na chwilę w „pilnych sprawach”, okazywanie zniecierpliwienia. Warto jeszcze raz podkreślić, dziecko musi widzieć i czuć, że teraz jest najważniejsze. Trzeba liczyć się z tym, że może być ono nieprzygotowane do zwierzeń, nieprzyjemnie zaskoczona sytuacją, może starać się ukryć fakt krzywdzenia przez rodziców, szczególnie gdy sprawa będzie się wiązać z przemocą seksualną.

W rozmowie może dziecku towarzyszyć:

- uczucie wstydu,
- lęk o przyszłość swoją i swojej rodziny,
- lęk przed obwinianiem go przez rodziców za kłopoty wynikające z ujawnienia sprawy,
- lęk przed zemstą sprawcy przemocy,
- brak znajomości odpowiedniego słownictwa (szczególnie gdy rozmowa będzie dotyczyć przemocy o podłożu seksualnym).

Należy pamiętać, że u dziecka mogą wystąpić mechanizmy obronne pozwalające radzić sobie z traumą, chroniące przed bólem, cierpieniem, pozwalające mimo wszystko zachować wiarę i przywiązanie do rodziców, ale utrudniające szczerą rozmowę. Mechanizmy te to:

- tłumienie – unikanie bolesnych wspomnień,
- wyparcie – usuwanie i niedopuszczanie bolesnych wspomnień,
- zaprzeczanie,
- minimalizacja znaczenia doznawanej krzywdy,
- racjonalizacja – znajdowanie wytłumaczenia dla osoby, która stosuje przemoc, aby zwolnić ją z odpowiedzialności.

Stawiane pytania muszą mieć charakter otwarty, a nie sugerujący. Pytania mają umożliwić dziecku opowiadanie własnymi słowami o tym, co mu się przytrafiło. Pytania te mogą zaczynać się od wyrażen:

- Czy możesz powiedzieć coś więcej na ten temat?
- Czy chciałbyś jeszcze coś dodać?
- Czy mógłbyś mi o tym opowiedzieć?
- Wyjaśnij mi to dokładnie, chciałbym to zrozumieć.

Należy unikać słów „po co”, „dlaczego”, mogących wywołać poczucie winy u dziecka. Podczas rozmowy dziecko powinno mieć świadomość, że jest uważnie słuchane. Rozmawiając z dzieckiem, co do którego istnieje podejrzenie, że jest krzywdzone w rodzinie, należy:

- zachować spokój,
- nie okazywać złości czy zakłopotania,
- powstrzymać się od wypowiedzania negatywnych słów o „agresorze”,
- oszczędzić dziecku traumy związanej z kilkukrotnym relacjonowaniem bolesnych wydarzeń,
- pozwolić dziecku ujawniać to, na co jest gotowe,
- nie pospieszać dziecka, dostosować się do jego tempa opowiadania o wydarzeniach,
- upewnić dziecko, że dobrze robi, ujawniając doznane krzywdy, pochwalić za to i zapewnić, że to, co się stało, nie jest jego winą i że nie ponosi za to odpowiedzialności,
- przejawiać zaufanie i wiarę w to, co mówi, i przyjmować to bez osądzania,
- dziecko powinno odczuć, że to o czym opowiada, nie powinno mieć miejsca,
- pamiętać, że nie wolno zaprzeczać temu, co dziecko czuje lub bagatelizować jego uczuć,
- powstrzymać się od obiecywania dziecku, że rozmowa zostanie zachowana w tajemnicy lub od składania innych pochopnych obietnic,
- wyraźnie powiedzieć dziecku, że mu się wierzy i poinformować, co się będzie działo dalej, z kim będą prowadzone rozmowy, by mu pomóc,
- zakończyć rozmowę pozytywną uwagą.

IX. Uzasadnienie uruchamiania procedury „Niebieskiej Karty”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” z jednej strony nakłada na pracowników oświaty obowiązek reagowania w każdej sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka. Z drugiej zaś daje możliwość skutecznej interdyscyplinarnej współpracy na rzecz pomocy i ochrony dziecka i jego rodziny. Uruchamiając procedurę „Niebieskiej Karty”, pracownik oświaty otrzymuje możliwość udziału w grupie roboczej składającej się z przedstawicieli także innych służb. Są to: pracownik socjalny, policjant, przedstawiciel ochrony zdrowia, przedstawiciel komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i opcjonalnie inni specjaliści, którzy znają sytuację rodzinną dziecka, np. kurator. Uczestnictwo w grupie roboczej daje pracownikowi oświaty możliwość:

- wymiany informacji na temat dziecka i jego rodziny z innymi profesjonalistami,
- podziału zadań mających na celu diagnozę sytuacji w rodzinie, ochronę dziecka i monitorowanie jego sytuacji przez przedstawicieli poszczególnych służb,

- podejmowania decyzji o ewentualnej interwencji prawnej wspólnie z innymi profesjonalistami,
- wzajemnego wsparcia w pracy z dzieckiem i jego rodziną.

X. Zakres procedury „Niebieskiej Karty” i ogólne zasady jej stosowania.

1. Procedura postępowania „Niebieskiej Karty” obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w zespole
2. Nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje dyrektor zespołu.
3. Bezpośredni nadzór nad realizacją działań w sprawach krzywdzenia dzieci **sprawuje pedagog szkolny, pedagog specjalny i/lub psycholog.**
4. Dyrektor zespołu udziela wsparcia i pomocy (w tym prawnej i organizacyjnej) osobom bezpośrednio zaangażowanym w proces pomocy ofierze przemocy domowej.
5. **Koordinatorem pomocy dziecku krzywdzonemu jest pedagog specjalny i/lub pedagog szkolny, psycholog.**
6. Zasadą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu przez szkołę jest interdyscyplinarna współpraca zespołowa ograniczona do osób pracujących z dzieckiem.
7. Druki i formularze „Niebieskiej Karty – A” i „Niebieskiej Karty – B” znajdują się w gabinecie specjalistów.
8. Rejestr wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” **pedagog specjalny.**
9. Wgląd w dokumentację wszczętych procedur posiadają wyłącznie osoby upoważnione imiennie przez dyrektora zespołu.
10. Upoważnione osoby do wglądu w dokumentację wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” są zobowiązane do złożenia oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych osobowych umieszczanych w dokumentach.
11. Dokumentację związaną ze wszczętymi procedurami „Niebieskiej Karty” **prowadzi i przechowuje pedagog specjalny, pedagog szkolny, psycholog .**
12. Po zakończeniu sprawy pedagog szkolny, **pedagog specjalny i/lub psycholog, który odnotowuje ten fakt w rejestrze wszczętych spraw „Niebieskiej Karty”**

XI. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”.

1. Procedurą pomagającą w rozpoznaniu problemu przemocy domowej są tzw. Niebieskie Karty, regulowane przez rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Rozporządzenie to zawiera wzory czterech formularzy (A, B, C, D), pozwalające na udzielenie odpowiedniej pomocy poszkodowanemu dziecku.
2. Osoba wszczynająca procedurę dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej i przeprowadza rozmowę z dzieckiem doznającym przemocy domowej. Czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty” przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji gdy to rodzice, opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o

stosowanie przemocy wobec dziecka, te czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk), czyli np. dziadków, pradiadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa).

3. Rozmowę z dzieckiem doznającym przemocy domowej przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi, poszanowanie godności oraz zapewniających bezpieczeństwo.
4. Pedagog specjalny, psycholog, pedagog szkolny, wychowawca lub inna osoba, wszczynając procedurę „Niebieskiej Karty”, ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego (załącznik 3), a także przeprowadzić rozmowę z dzieckiem.
5. Osoba wszczynająca procedurę w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej, przeprowadza w miarę możliwości rozmowę z osobą stosującą przemoc. W trakcie rozmowy z osobą stosującą przemoc domową informuje się ją w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz wskazuje na konieczność zmiany sposobu postępowania.
6. Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest jednak wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc domową ani obecność tej osoby w czasie wypełniania kwestionariusza.
7. Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest też wymagana zgoda osoby doznającej przemocy.
8. Żaden z formularzy „Niebieskich Kart” nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej.
9. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje z chwilą wypełnienia formularza Karty – „A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec dzieci lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.
10. W formularzu A wskazuje się wszystkie osoby doznające przemocy domowej i wszystkie osoby stosujące przemoc domową. Wypełnienie formularza następuje w obecności pełnoletniej osoby doznającej przemocy domowej. Jeżeli nie jest ono możliwe z powodu nieobecności pełnoletniej osoby doznającej przemocy domowej, jej stanu zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, wypełnienie formularza następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. Wypełniony formularz – „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego.
11. Osobą upoważnioną do przekazania formularza jest pedagog szkolny, pedagog specjalny i/lub psycholog, który zawiadamia dyrektora zespołu o podjętej decyzji i fakcie przekazania formularza do zespołu interdyscyplinarnego.
12. Pierwsze posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego odbywa się niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania formularza A. Zespół interdyscyplinarny na podstawie informacji zawartych w formularzu, dokonuje diagnozy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej oraz podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i zatrzymania

przemocy domowej albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Każde posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego jest dokumentowane w formie protokołu.

13. Wypełnienie formularza A nie zwalnia z obowiązku podjęcia działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy.
14. Formularz **B** przekazuje się osobie doznającej przemocy domowej po wypełnieniu formularza A. Jeżeli osobą doznającą przemocy domowej jest małoletni, formularz B przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu. Formularza nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową.
15. Formularz B jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc. Formularza B nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej.
16. Formularz **C** zawiera ustalenia zespołu interdyscyplinarnego oraz indywidualny plan pomocy mający na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i poprawę jej sytuacji życiowej. Indywidualny plan pomocy obejmuje ogół działań podejmowanych przez grupę diagnostyczno-pomocową na rzecz osoby doznającej przemocy domowej (i wspólnie z nią), w celu poprawy sytuacji życiowej tej osoby oraz w jej środowisku domowym. Indywidualny plan pomocy może ulegać zmianie, z uwzględnieniem potrzeb, zasobów i sytuacji osoby doznającej przemocy domowej, co zostaje odnotowane w formularzu C. Na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego nie zaprasza się małoletniego. Niestawiennictwo osoby doznającej przemocy domowej nie wstrzymuje prac zespołu interdyscyplinarnego.
17. Zespół interdyscyplinarny, po wezwaniu osoby stosującej przemoc domową, w jej obecności, dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i na podstawie informacji zawartych w formularzu **D** dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji w celu zmiany jej postępowania.

Załącznik nr 1 – Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka (do procedur podejmowania działań interwencyjnych oraz wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania wobec dziecka przemocy domowej)

Imię i nazwisko dziecka	
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)	
Osoba zgłaszająca podejrzenie	Imię i nazwisko Dane do kontaktu

krzywdzeni u dziecka	Źródło informacji Stopień pokrewieństwa z dzieckiem	
Data zgłoszenia informacji		
Forma zgłoszenia (pisemna,)		
Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą		
Inne informacje o dziecku		
Podpisy	Osoby zgłaszającej	Osoby przyjmującej zgłoszenie

Załącznik nr 2 – Oświadczenie o poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia dziecka (do procedur podejmowania działań interwencyjnych oraz wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania wobec dziecka przemocy domowej)

OŚWIADCZENIE O POUFNOŚCI INFORMACJI POWZIĘTYCH W PROCESIE POSTĘPOWANIA W SPRAWIE KRZYWDZENIA DZIECKA

.....
(miejsowość, data)

.....
(imię i nazwisko)

.....
(seria i nr dokumentu tożsamości)

Ja, niżej podpisana(-ny), informuję, że zapoznałam(-łem) się z treścią art. 9c ust. 1–3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz art. 107 ust. 1–2 ustawy o ochronie danych osobowych, i „oświadczam, że zachowam poufność informacji i danych, które uzyskałam przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, oraz że znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieuprawnionym”.

.....
(podpis)

Zobowiązuję się do:

- przetwarzania danych osobowych wyłącznie w zakresie i celu powierzonym mi przez ADO,
- nieujawniania danych zawartych, które uzyskałam(-łem),
- nieujawniania sposobów zabezpieczeń danych osobowych przetwarzanych w przedszkolu
- zgłaszania incydentów naruszenia zasad ochrony danych osobowych IODO,
- zabezpieczenia danych przed dostępem osób nieupoważnionych
- ochrony danych przed przypadkowym lub niezgodnym z prawem zniszczeniem, utratą, modyfikacją danych osobowych, nieuprawnionym dostępem do danych osobowych i ich przetwarzaniem.

Przyjmuję do wiadomości, że postępowanie sprzeczne z powyższymi zobowiązaniami może być uznane przez Administratora za naruszenie przepisów ustawy o Ochronie Danych Osobowych oraz rozporządzenia UE o ochronie danych osobowych z 27 kwietnia 2016 r.

.....
.....
(miejscowość, data)

(podpis pracownika)

Załącznik nr 3 – Rejestr interwencji (do procedur podejmowania działań interwencyjnych oraz wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania wobec dziecka przemocy domowej)

Lp.	Data	Przedmiot interwencji	Kogo dotyczy	Kto zgłosił	Numer karty interwencji

Załącznik nr 4 – Arkusz obserwacji dziecka w szkole w sytuacji podejrzenia krzywdzenia (stosowania przemocy domowej) lub zaniedbania dziecka (do procedur podejmowania działań interwencyjnych oraz wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania wobec dziecka przemocy domowej)

Imię i nazwisko ucznia

.....

.....

Data urodzenia Adres

.....

Klasa

Nazwisko wychowawcy

.....

W sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka albo stosowania wobec dziecka przemocy domowej w szkole należy zwrócić szczególną uwagę na:

Symptomy wskazujące na zaniedbania	Tak	Nie	Uwagi nauczyciela oraz daty dokonania spostrzeżeń
Dziecko:			
1) jest ubrane nieadekwatnie do pory roku lub pogody			
2) ma niedowagę, jest niedożywione, jest zmęczone, ma podkrążone oczy			
3) nosi brudną odzież			
4) jest niedomyte, ma brudne ciało			
5) nieprzyjemnie pachnie (występowanie insektów)			
6) z trudem nawiązuje relacje z innymi – zarówno z dorosłymi, jak i rówieśnikami			
7) odrzuca próby nawiązania bliskości			
8) izoluje się od rówieśników			
9) reaguje nieadekwatnie do sytuacji, np. lękiem, agresją, izolacją			
10) przejawia opóźnienia rozwojowe			
11) odtwarza przemoc (w relacjach rówieśniczych lub zabawie),			

identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy			
12) miewa nagłe zmiany nastroju – od euforii po agresję			
13) często ma ślady zadrapań/siniaków			
14) prezentuje natrętne, narzucające się zachowania			
15) stosuje przemoc wobec innych – bije kolegów, nauczycieli albo rodziców			
16) często odnosi obrażenia: skręcenia, złamania, skaleczenia			
17) gwałtownie uchyla się przed dotykiem			
18) moczy się			
19) zachowuje się autodestrukcyjnie (bije się, szczypie, ...) lub występują zachowania ryzykowne (np. ucieczki z domu, ryzykowne kontakty, używanie środków odurzających, ...)			
20) boi się przebywać w zamkniętych pomieszczeniach			
21) boi się ciemności			
22) nie odwzajemnia bądź ma problem z okazywaniem emocji			
23) nie docenia własnych osiągnięć			
24) nie nosi do szkoły podręczników i przyborów szkolnych			
25) kradnie jedzenie lub inne przedmioty			
26) nie ma kolegów wśród rówieśników			
27) ma dużo starszych kolegów i starsze koleżanki			
28) zawiera przyjaźnie, a następnie reaguje wrogością			
29) unika zajęć wychowania fizycznego			
30) nie bierze udziału w wycieczkach			
31) nadmiernie skraca dystans fizyczny			

32) demonstruje zachowania seksualne			
33) boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu			
34) często opuszcza zajęcia lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych			
35) inne... (jakie?)			

Uwaga!

Sporządzając diagnozę, nie można traktować pojedynczych zachowań z listy jako jednoznacznie wskazujących na krzywdzenie dziecka w rodzinie. Powyższe symptomy zachowania należy analizować, wzięwszy pod uwagę wszystkie posiadane informacji o sytuacji domowej dziecka.

Załącznik nr 5 (do procedur podejmowania działań interwencyjnych oraz wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania wobec dziecka przemocy domowej) – **patrz: Załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870). Załącznik nr 1 „NIEBIESKA KARTA – A”.**

Załącznik nr 6 (do procedur podejmowania działań interwencyjnych oraz wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania wobec dziecka przemocy domowej) – **patrz: Załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870). Załącznik nr 2 „NIEBIESKA KARTA – B”. INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ.**

